

دټور انقلاب داوومی کالیزی پهویار

دیوانسان برخه لیک

دمیخائیل شولوخوف اثر

په پښتو ژباړونکی: نجم الرحمن (مواج)

ديوانسان برخه ليک

دميخائيل شولوخوف اثر

په پښتو ژباړونکی: نجم الرحمن مواج

۱۳۶۴

ل. ۱۰۰۰۰

ل. ۱۳۷۱

د کتاب نوم : دیوانسان برخه لیک
لیکونکی : میخائیل شولوخوف
په پښتو ژباړونکی : نجم الرحمن مواج

پرله پسې لمبر: (۱۰۳)

تیراژ : ۵۰۰۰

کال : ۱۳۶۴

Dzwa:k

ديوانسان برخه ليک

دميخائيل شولوخوف اثر

په پښتو ژباړونکی: نجم الرحمن مواج

۱۳۶۴

ددی کتاب په برخه کی

دیو انسا ن برخه لیک کتاب چی د جنگ له ناو پو پینښو او
ترا ژید یو نه پرده پور ته کوی اود فاشیزم په وړاندی او دهغه
له امله له جگړی سره خپله کر که وړاندی کوی هو ما نیستی ا پخ
یی ډیر غښتلی اودپام وړ وی .

پدی کتاب کی که له یو ی خوانه د تعر ضی جنگ دنا خوا لو
حقیقتو نه خر گندیږی . له بلی خوانه دنوی تیپ انسا ن یعنی د سو -
سیا لیستی ټو لنی انسان پایښت او نه ما تیدو نکی او سپنیزه اراده
په ژوره څیړی او خرگندوی یی.

دسو سیا لیستی ټو لنی انسا ن چی په وا قعیت کی دهو -
مانیزم په رو حی روزل شوی انسان دی هیڅکله دبل انسا ن د زورو لو
لپاره نه یوا ځی هڅه نه کوی بلکی که بل کو م څوک هم داسی ناوړی
پینښی ته لاس وړاندی کړی لکه د ((کریژ نف)) پشان یی له پښو
نه غو رځوی اودشو م هد ف دسرتی رسو لو لپاره یی نه پریږ دی . تر
هغه وخته پوری چی نړی او دنړی سو له د جنگو نو د سرو لمبو

له خوا تهديدېږي ددى كتاب لوستلو ته به تنده احساسېږي .
زه دا كتاب هغو سر تيرو اوربښتمنو هيواد پالو ته چي دخلكو،
گونډ ، انقلاب او هيواد له غلیمانو سره په تاو ده سنگرو نو كسى
جنگېږي او يا يې خپل ژوند په دى لياره كى قر با ن كړى دى اهدا
كوم .

نجم الرحمن . مواج

ددی کتاب دلیکونکی

په برخه کی

دا کتاب د رو سیمې دپیژندل شوی لیکوال شو لو خف لیکنه ده. هغه په ۱۹۰۵ کال د د ن درود خانی تر څنگه دنیا ته راغی. د مشهور کتابونو په لیکلو لیکه (آرام دن) او (د خاوری په زړه کی) نړیوال شهرت یسی وموند. هغه یواځی خپل دارزښت نا که عمر پنځه لس کاله د آرام دن لیکلو ته وقف کړ. دهغه لیکنی دنړی په بیلا بیلو ژبو اړول شوی دی او د هغه (آرام دن) لومړنی رو سی اثر دی چی په انگلیسی ژبه اړول شوی دی. (دیو انسان برخه لیک) په ۱۹۵۷ کال کی ولیکل شو او دسبک له پلوه دهغه له نورولوړو لیکلو سره تا مه اړیکه لری.

شو لو خف په ۱۹۴۱ کال د خپریال په عنوان د جگری لومړی کرښی ته و لیرل شو. په دی ځای کی وو چی هغه دجنگ له کورسو زو نکو ناخوالونه تجربی حاصلی کړی.

دمور مړینه یی دناز یا نو په بم ورو لو کی زړه دردو نکی صحنه
(دیوانسان برخه لیک) په کتاب کی مینځ ته راو لی که چیری داموضوع
ور ته حقیقت نه در لود لی هیڅکله به دهغه په څر گندو لو لوستونکو
ته نه بر یا لی کیده . هغه دخپلوڅلور کلو نو تجربو نه په جبهه کی
گټه واخیسته او ار زبنتنا ک کتابونه یی لکه (هغوی خپل هیواد
لپاره د جنگیدل) او (دکر کی پیژندنه) یی و لیکل .

ددی درو کتابو نو اساس دیوانسان برخه لیک پر بنا دیو
پو چیا لوی او نه ما تیدو نکی روح ښکارندوی دی . چی د پر له پسې
ظلمو نو په وړاندی اساس ایښودل شویدی .

هغه تا بتوی چی په آخره کی په نړی کی یو تلپا تی تو ب موجود
دی . چی مونځان خوا ته راکا زی او هسی سر چیننه ده چی هلو نه
و چیری .

د جنگ پای ته رسیدلو نه وروسته د د ن د رو د
پور تنی برخه کی د لومړنی سپرلی رسیدل د زیا تی گڼه گونی سره مل
نه وو . دمارس د میاشتی پسه وروستیو کی داز د سین له ساحل
نه تاو ده بادو له والو تل . پدی تو گه چی وروسته له دوو ور خونه
درو د خانی کین خوا ته سا حل لوخ شو . جلگی کاریزو نه او تنگی دری
و تر لی شوی او له واورو نه وپه سیدل .

رود کنگلو نه مات کړل او په زغرده او لیو نتو ب سره به یی
خا ن سره و ړل . لیاری له سره ورانی او دتک را تک د استفادی
وړنه وی . دکال پدی بد مرغه وخت کی نا خا په اړ شوم دیوکانو-
سکا یا کلی ته ننو ځم .

دیره لیاره نه وه یور ځی شپيته کیلو متره و . خو تیر یدل
تری دیری سخته او گرا نه وه . د دوست په ملکر تیا می د لمرختلو
نه مخکی رهی شوم .

دوه چا غ آسو نه په دیره ستونځه باندی یی هغه دروند
ورگو ن چی ور پسی تړل شوی وو کشول . اراپی یی تر محور (لټ) پاسر-
پوری په واورو او کنگلینو شکوکی ننو تی وی .

لږه موده وروسته د آسونو ورنو نه او تسمی په خټو کی پټ
شول . د سپار نی تازه هوا دخولوله تند او مسمو مونکی او قیر ته
ور ته بوی نه ډکه شوی وه .

هغه خا یونو کی چی د آسونو تیریدل گرا ن وو د آسو نو ترڅنگه
پیاده تللو .

دار بلنو واورو پر مخ تګ چی دموزو لاندی یی شړپ . شړپ کول
گران کار وو .

دوات خنډی لاهم د واوروپه پوښ چی خانګړی خلایبی در لود او
لیارو هل یی پدی برخه کی لسته ستونځو سره مخا مخ کړو . پوښل
شوی وو .

وروسته له تقریبا شپږ وسا غټو نو نه یل انګا
رود ته چی ډیر ش کیلو متره فاصله یی در لود و رسیدو .

د موخو فسکی په کلی کی هغه رودخانه چی تقریبا
په اوږی کی وچه وه اوس دسیلاوېشا نی دیو کیلو مترو په حدودو
کی هغه شینلی با طلاق چی دتوسکابی اندازه و نی پکی شنی شوی وی
پټ کړی وو .

اړ وو دتیریدو لپاره له قایق (ماکو) نه چی لاند نی برخه یی بی
سوری نه وه او له دریو کسانو نه زیات پکی نه ځاییدل استفاده وکړو .
ساما نونه مو پریښول . درود نه اخوا ته یو زوږ جیپ چی تقریبا
ټول ژمی یی دیوی کروندی دسایه واندی لاندی تیر کړی وو زمونږ
انتظار یی ایست . دمو ټروا ن پرملتیا له ډیری ویری نه په هغه
ډډه او وږو کی کرا چی کی سپاره شو لو .

دوست می زموږ د شیا نو د پاتی کید لو له امله سین غاړه
کی پاتی شو . لا په خو زید لوکی وو چی داو بو فواری وماکو دتختو
له مینځ نه وختیدی . څه شیا ن چی مو په وا ک کی در لودل په سوریو
کی مو ومندل او په سلطونوباندی مو تر بل سا حل پوری او به دباندی
تو یی کړی .

که څه هم سین غاړه (ساحل) لری وه . خودیو ی گړی نه ډیر
وخت یی ونه نیوه .

مو تر واند جیپ مو تر یی له کلی نه را وړ اودماکو خوا ته
وگرځید .

پداسی حال کی چی یوه خپه یی پور ته کو له وی ویل :
که دا ما کو دلیاری په مینځ کی ترمی . ترمی نشی په ډیره لنډه

موده کی یعنی درا تلو نگو دووساعتو نو پوری به د ملگری سره
دی دلته به یم .

کلی له رودخانی لری وه او درودخانی په غاړه کی هغه چو پتیا
چی معمولا دخزان په و روستیواود پسرلی په لومړیو کی دلیری په
مترو کو خایونو کی حکم چلوی احسا سیده . کومه هوا چی درود-
خانی سطحه یی نیو لی وه. مرطوبه تنده او د هغو تو سکا گانو په بد
بوی چی دخراب کید لو په حال کی وو. لږ لی وه .

ولی هلته لری جلکی دبنفشوپه ټینگ او غبار لرو نکي رنگه
سپوږمی کی ډو لی و ی اوملایم شمال لگیده او دخاو ری نامحسوس-
سه بوی یی چی لږ مخکی لـــه واو رو نه و تلی وه له خان سره
راو ږ .

دواو بو د څنگ شکو پرمخ په نږید لی دیوال چی له دروو نه
جو ږ شوی وو دسیگار څکو لو لپاره کښینا ستم . خو کله چی می
سمد لاسه جیب ته لاس و ږ په نا امیدي سره متوجه شم چی
سیگارو نه می د رودخانی نـــه تیرید لو په وخت کی لاندۀ شوی
دی .

کله چی د رودخانی نیما یی کی وو . یوه خپه زمو ږ دماکو(قایق)
چلونکی تر څنگه و لگیده او زه یی تر ملا پوری په هغو خټنو اوبو کی
ډو ب کړم. په هغه وخت کی می دسیگارو نو په هکله د فکر کو لو
فرصت نه در لود . ددی لپاره چی سمه لاسه د خبی (کشتی و هلو
لرگی) په ځمکه ایښود لو کسی مجبور وو په سطلو نو اښاندی دهغه
او به مو د ډو بید لو دمخنیو ی لپاره دباندي تو یی کړی . اما اوس
دخپل دبی پروا یی نه نا را مه یم خپل لاندۀ سیگارونه په پا ملر نه
سره له جیب نه باسم په دوو زنگنو کښینم . لاندۀ سیگارو نه می چی
قهوه یی رنگ یی خان ته غوره کړی دی یو، یو ددیوال پر مخ ږدم .
ماپښین وو . لمر دمی دمیاشتی تودوخه یی در لود او امید وارم چی
سیگارو نه به می ژر وچ شی .

هوا در مړه توده وه چـــی د تودو جا مو د رغو ستلو نه دلیاری

په اوږدو کي خوا شيني شوم . داد کال لومړي ني ورځ وه . هوا په رښتيا هم توده وه . يواځسې کښينا ستل او ځان په چو پتيا او يواځي تو ب کي دو بول هم يوه دنيا لري . غوره مي و گڼل چي دور يو خو له مي له سر نه پور ته کړم خو و يښته مي چي وڅپي وهلو په وخت کي لاندې شوي وو ، نسيم ته وسپارم او وچ شي او خپله په آسمان کي دور پخو لو يو ټوټو ته څير شوم .

پدي وخت کي مي پام شو چي يو سړي د کلي له اخرو خس کپونه واپته ته ننو ته . هغه ديو ماشوم گوټي لاس يي چي فکر نه کوم له پنځو او يا شپږو کلو نو نه زيات عمر يي درلود نيولي وو . هغوي به ستومايي سره او په درندو قد مو نو درود خاني و چي برخي ته تلل . کله چي جيب ته ورسيدل را تاو شول زما خوا ته را غلل . هغه لوړ و ني او لږ ټوڅ سړي وو . پداسي حال کي چي زما خوا ته را ته په زين آواز يي وويل :

— سلام ملگري .

پداسي حال کي چي خپل لاس مي د هغه په پرپر لاس باندي ايښوده ومي وويل :

— سلام .

وروسته پداسي حال کي چي د کو چني خوا ته ټيټيده هغه ته يي وويل :

— زوي جانې کاکا ته سلام ورکړه . گمان کوم هغه هم لکه ستا پلار پشا ني مو تروان دي .

ټول مو تر وانا ن خو لکه ماو تا پشا ني د لاري چلو لوعادت نلري .

پداسي حال کي چي جيب خوا ته يي اشاره کوله وي ويل :

— دي د هغه وړ کي اتو بو س سره اطراف ته ځي .

کو چني هلك دخپلو آبي رنگو سترگو سره چي آسمان ته ورته ووما ته څير شو او په ډير زړورتيا يي موسکا سره يي خپل کو چني لاس چي د سږ ښت له زيا توالي نه سور او ښتي وو زما خوا ته

وړاندې كړ . كو چني لاس مـيـ ټينگ وينو او ور ته مي وويل :
 - زوړ يي ، ساړه دي كيږي؟ ولې پدي دومره توده ورځ كي لاس دي
 دومره سوړ دي .

د ماشو متو ب اعتماد له امله چي انسا ن رحموي ځا ن يي زما
 په زنگنو و لټلوه . خپل بسور وريځي يي داريا نټيا په حالت
 كي پور ته كړي وي ويل:

- و لي كاكا جا نه زه زوړ نه يم . زه يو ماشوم يم ساړه مي نه
 كيږي .

لا سونه مي دواو رينو پنډ وسكو جوړو لو له امله يخ شويدي.
 كله چي پلار خپل نيما يي ډكېشوي بكس له شا نه پور ته كاوه
 په ډيره خواري زما څنگ تـهـ كښينا ست . ماشوم ته يي مخ
 واپ ووي ويل :

زما د سفر ملگري دا ځوا ن لو په سرخو ږي ده . هم يي زه
 او هم يي خپل ځا ن سترې كړي . كه مي كا مونه او چت پور ته كړم .
 منډ و وهلو ته اړ كيږي . پدي ترتيب اړيم دهغه په پښو لار شم ، يعني هر
 عادي گام مي په دريو قدمونو پورته كړم .

زمو ږ حساب هما غه دا س او دشمشتي (سنگ پشت) حساب
 دي . او له بلي خوا نه بايد شا ته هم سترگو و لرم څو پوه شم څه
 كوي څنگه چي مخ اړوم پښي لوڅي داو بو په ډنډو نو كي لياره وهي
 يا واورين قنديلو نه ما تو ي اولكه چر گو ټي پشا ني هغه روي .
 نه سم كارندي چي له دا شان انسان سره د سفر ملگري شي . هغه
 هم بيا پياده تگ چي څه عرض وكړم .. كله چي چپ شو هغه وخت
 زيا ته يي كړه :

- ته څنگه ملگري بادار ته دي منتظر يي .

څنگه چي نه مي غو ښته هغه ته ووايم چي موټر وان نه يم :

- همداسي يي بو له .

- ستا بادار د رودخاني له هغې غاړي نه را ځي .

- امکا ن لری ،
 - فکر گوی دبیری رسید ل نژدی دی ،
 - تر یو دوه سا عته نور ،
 - ښه ، ښه فرصت دی ، لږه ډډه اچو ، پیره نلرم ،
 محض چی ته می و لیدی فکر می وکړ ته هم زموږ د ډ لسی
 مو تروا نانو څخه یی چی لمر ته ناست یی ، ما ویل سره خبری وکړو
 او سگرت وڅکوو ،
 څنگه چی پوهید لم یوا ځی سگرت څکول او پرو یس هر کیدل
 سره لری ندی ، لکه چی و ضعه دی هم بده نده ، سگرت هم لری ، اوه
 ولی سگر تر نه دی لاندی دی ،
 ښه ملگری لاندی تمبا کو هم لکه دنارو غ آس دی یو هم په درد
 نه خوری ،
 ښه به وی چی زما له شپلو تمباکو نه په بدل کی یی گټه
 واخلو ،
 خپل دعسکری پتلون له جیب نه یی دتمبا کو شلید لسی
 و ریښمینه کڅوړه و ویستله ، کله چی هغه یی خلا صو له ومی لیده
 چی دا کلمی پکی گندل شوی وی ،
 د لبد یا نسکا یا د ښوونځی د ښوونکی له خوا
 یو له ډیر ومنلو سر تیرو ته وړاندی کیږی ، مو ږ دوا پو په
 چو پتیا کی دهما غه وطنی او ترخو تمبا کو په څکو لو کی پیل و کړ ،
 غو ښتنه می پوه شم ماشوم هلك سره چیر ته ځی او څه شی
 هغه یی اړ ایستی دی چی پدی لوړو ورو کی لیاره ووهی و لی هغه
 وخت وانکړ پو ښتنه یی وکړه :
 - آیا د جنگ په اوږدو کی جبهه کی وی ، تقریبا وم ،
 - په لومړی صف کی ،
 - هو ،
 - ملگریه ما هم له حد نه زیات په خپله پدی جگړه کی رنځ گالی
 دی ،

خپل تور لاسو نه يې په زنگنو کښيښودل او خپلې او پزې يې لاندې
واچولې. کله چې دستر گو لاندې نه مې ورته کتل په عجيبه توگه
زور يدم.

آيا تر او سه پورې هغه سترگې چې پکې ايرې تويې شوي-
وي ليدلې مودې.

منظور مې هغه سترگې دي چې په هغو کې دې حاصلو هيلو
غم خپلې لرو نه لوستل کيږي.

هغه سترگې چې هغو ته کتل کيدې نشي زما تصادفې او اتفاقې
دوست دا سي سترگې درلودې ددروې له ديوال نه يې يو تارشوي
او وچ ښاخگي مات کړ او يوه شيبه و شکو پرمخ ديوي طرحي په
رسمو لو بوخت شو. وروسته له يوې مودې نه يې ورسي دوام
ورکړ.

- ځينې شپې خوب نه وړلم. فقط د شپې تيارو ته خير کيږم او په
موج کې ډوبېږم. دځان نه پوښتنه کوم و لې مې دا کار وکړ. د ژوند
لياره و. و لې مې ورسي فلجوي. و لې مې رېري. خو نه د شپو په
تيارو کې اونه دور څوپه رڼا کې دي پوښتنو ته مې کوم خواب نشم
موندلې... نه. کوم خواب نشم موندلې. رشتيا هم چې کوم خواب
به پيدا نشم کړي!

ناڅا په پداسې حال کې چې ځان يې چمتو کوو او جوړوو د
څنگل په لاندې برخه کې دهلکې په اوږه ووهله او ورته يې وويل:
- لار شه زو په لار شه داو بو تر څنگه لوبې وکړ. هر کله دلوي
سيند تر غاړه وړو لپاره دلو يې شيان برابر دي. پام وکړه پښې دي
لمدې نکړي.

کله چې دسيگار څکو لو په حال کې وو. په پلار او زوی مې
غلچکې نظر واچوو او دهغوی دجا موزيات توپير ته مې پام
وشو. دهلکې ساده او شپږ لې جامې په ځان کې وې. وړو کې حاشيه
لرو نکې واسکت يې چې دسگلاو پوستکي نه يې استر درلود او د
ځان په اندازه يې وواغو ستې وو. هغه وړي موزي چې دوړينو

جوړا يو سره يې پښو کي قالبوو. د هغه ظريف رفو (پنځورې) په
و سيله چې د لستو نې شليد لي برخه يې سره نژدې کړې وه. ديوې
بڼځې د کار نه يې کيسه کوله ، ديوې هر مندي مور لا س .
د پلار ظاهري بڼه له دې تير حالت نه ډير توپير درلود :
دوا سکت سوزيد لي برخه په خرگند ډول و تلې و. دځاورين
پتلون په منځ يې پيوند سم گنده ل شوی نه وو . نا پيوند په هغو بڼو
باندي چې ديونا رينه کاردی دجامي په منځ يې وهيل شوی وو.
په آخره کي دې نتيجه ته ورسيدم چې يا د هغه بڼځه مړه
شویده او يا د هغه اودبڼځي په منځ کي يې مخا لغتو نه شته دي .
په داسي حال کي چې په سترگو باندي يې هلکي د سيند په
غاړه څاره و ټوځيده او سر له نوي يې پر خبرو پيل و کړ. ما هم ترپايه
غوږ ونيو . . .

• • •

زما ژوند ډیر عا دی پیل شو. په ۱۹۰۰ کال کی په ورو نیو
 کی دنیا ته راغلم . دجنگ په وخت کی د کیک وید ز په لښکر کی
 دسره اردو سره و م . د ۱۹۲۲ کال په قحطی (کاخنی) کی دکو بان
 خلکو ته می زیارایسته اوخانا نو ته می لکه غوا یی
 کار کوو . که چیری دا کار می نه کو لای اوس به د ژوند په قید کی
 نه وای . د کورنی ټول غړی می چی په وطن کی وو پلار ، مور اوخوړله
 لوږی نه مړه شول او پدی تو گزه یوازی پاتی شوم . څنگه چی
 نژدی خپلوان می نه در لود . یو کال نه وروسته می خپله جو نگړه خرڅ
 کړه له کو بان نه ور وینژ ته ولاړم . له ترکان سره می کار
 پیل کړ او وروسته د تخنیکي کارزده کړی لپاره کارخانی ته ولاړم .
 ژرمی واده و کړ . له پالنځی نه می بنځه و کړه . هغه یتیمه وه هو بنځه
 بنځه می تور ته وا چوله د بنسواخلاقو څښتنه . خندا نه او هرکله
 به یی زما دځا طر رضا غو ښتله . هو ښیاره وه او لدی کبله ماسره
 یی مشترکه وجهه نه در لود له ماشوم توب نه دستو نخوسره
 آشنا شوی وه اونا را می گانی دهغی په شخصیت باندی اغیزی
 کړی وی . دمخ نیما یی برخه یی د پام وړ نه ور او ما هیڅکله دهغی
 نیما یی مخ ته نه کتل او تل به می له مقابل لوری نه ور ته کتل . هغه
 ما ته د دنیا ډیره ښکلی ښځه وه .

کله چی به ستومانه له کار نه راگر خیدم . لکه زهر لرو نکی مار
 بد اخلاقه و م .

ولی نه هیڅکله ښځه می په تندی او بد خلقی سره د خبرو
 خواب نه را کو له .

ډیره آرا مه او متینه وه . سره ددی چی یی نشوه کو لی په
 کافی اندازه څه شی جوړه کړی ولی څه چی یی له لاسه کیده کوله
 به یی . آن کله چی به می څه نه در لود د هغی لیدنه به می زړه ته
 تسکین ښه . کله چی به می له بد خلقی نه پښیما نیدم لاسو نه به
 می ور ته تاو کړ هغی ته به می ویل :

- گرانه اير يناله تاسره خپل دېدېر خورده نه خوا-
شيني يم په کارخانه کې مې بده ورځ تير کړېده سر له نوي نه په
سو له ار صفا زموږ په منځ کې رامېنځ ته شوه او خوشاله پسه
شوم . اوس د گوره ملگري چي بنځه دانسان کار ته خومره مرسته
کوي . لکه مرو کې (مړمې) پشان به مړ گهيځ له خوب نه را وا لو تم
کار ته تلم . هر کار ته چي به مې لاس وړاندي کړ . لکه کړي په
تر تيب ترسره کيده . په رېښتيا هم چي غايي هدف ښي او هو ښياري
دېښخي در لودل هم همدا دی .

کله چي به مې د لاس گټه اخيستله له هلکا نو سره تلم او يو
گېلاس به مې پور ته کړ . کله نا کله به وروسته له شراب څښلو نه
په غور زنگيدو زنگيدو کور ته تلم . ښا يې ددې صحنې ليدل وپړه هم
له ځان سره در لوده . که له فرعي خيا پانو نو . نه تير شو نو اصلي
خيا پانونه (ور ټو نه) په کافي اندازه ځای هم نه در لودل . هغه
ور ځي کې قوي او غښتلي و م . يعني دا چي کو لای به مې شو کله
چي ډير شراب مې څښلي وو په ځانگړي توگه کور ته و لار شم .
کله به مجبور شوم د لا سونو . پښو او يا آن د سيني په مخ لار
وای . سره ددې هم ايرينا به نه ملاعتو لوم نه رېلم او غا لمغال به-
يې په ما نه کو له . هغې به را ته خند لي . مسخره کو لم به يې او
دا کار به يې پداسي حال په ماکوله چي دمستي په وخت کې هم په ما
بدنه لگيده .

پداسي حال کې چي موزي يې رانه د پښو نه و يستلي ما ته به يې
يا دونه و کړه :

- اندوه ښه به دا دی چي د ديوال تر څنگه ويده شي ځکه چي
غير لدينه به دخوب په وخت کې دخوب له تخت نه به لاندي
و لويږي .

زه به لکه د تورو اور بشوخور جين لويدم اودنيا به مې په
سترگو کې خرخيد له .

سمه لاسه چي به دخوب په تخت لويدم نازو لم به يې اوپستي .

خو ږی او زړه را ښکړو لکې خبرې به یې زما په غوږ کې زمزمه کړې.
 په دې حال کې به می د هغې تر رحم دځان په نسبت احساسا سوو .
 هر گهیڅ دوه سا غنه مخکې له کار نه به یې ویښو لم خو د په
 حال را تلو مجال پیدا کړم . څنگه چې یو هید له وروسته له نشی نه
 څه شی نه خورم یو تریو بادرنگ او یا هغه ته ور ته کوم شی به یې
 را ته راوړه او دود کا کیلا س به یې را ته لاس را کړه خو د تیری
 شپې د شرابو ا ټرو نه له سرمې لری کړې او وروسته به یې را ته
 وویل :

— گرانه گهیڅ ! اندره ! جوړشوی یې . نور شراب مه څښه .
 څنگه کیږی د هغه چا مخ چی دو مړه اعتماد په انسا ن و لری په
 ځمکه ووهل شی . و دکا به می په سرو ا پرو اود هغې سره به می په
 سترگو کی او ښکلو لو سره . پرته له یو ی کلمې خبرې کو لو نه
 خدای پا مانی کو له او لکه د هغوسی پشا نی کار ته تلم . باوروکړی
 که چیری ښځی می ما سره په تندي سره بر خورد کو له او یا کله چې
 به مست کور ته را تلم زیر تیا یې ښود له بیا را تلو نکې شپه هم
 نشه را تلم دا هغه مو ضوع ده چی په تکرار سره د هغو نارینه و
 کورنیو کی مینځ ته را ځی چی نا پو هی ماند ینی و لری . زه خپله
 دهغوی ډیر پیژنم او هغوی می لید لی دی .
 ژر تر ژره د بچیانو څښتن شو لو . لومړنی زوی او وروستی
 دوه نجوی و ی .

په دې وخت کې له پخوا نیودو ستا نو سره می پریکړه و کړه
 او خپل ټول معاش به می کور ته راوړ او د خپلې ښځې لاس کی می
 ور کوو . هغو ورځو کی متو سطا میل و او د شراب څښلو وخت
 مو هم نه در لودل . درخصتیو په ور ځو کی می بیر څښل او په همدی
 می قناعت کوو ، ۱۹۲۹ کال ووچی می پام ماشین آلاتو ته راو ښت او
 دمو ټروا نی زده کړې نه وروسته می دیوی لاری په چلو لو پیل وکړ .
 وروسته لدی نه چی په مو ټروانی کی د مهارت څښتن شوم امو —
 ټروانی می ځان ته غوره کسب و ټا که له کار ځانی نه می لاس

وايست .

دعمر لس کا له می لکه خوب اوخیال پدی توکه تیرشو بی لدینه
چی زمان ته پاملر نه ولرم . اصلالس کا له څه دی . له هر خلویښت
کلن نه پو ښتنه و کړی نه پوهیږی چی زمان په څه شتاب سره تیرېږی .
وبه و ینی چی هیڅ کو چنی خیزور ته مینځ ته ندی را غلی . تیر
شوی لکه د لری جلگو پشا نی په غبار کی ور نه ننوتی دی همدا نن
سبا پی وه چی له هغه ځای نه تیریدم . د هغه ټول ځایو نه
رو ښانه او خلاص وو .

اما او س و روسته له شلو کیلو مترو نه وینم چی هسی غبار-
پی په سر کی خور شو پدی چی ونی له و ښونه او کر کیله له
جلگو نه بیلو لی نشم . هغو لوکلونو کی می شپه او ورځ کار وکړ
او ښی پیسی می هم لاس ته راوړی وی . لکه دنورو خلکو پشا نی
بد ژوند می نه در لود . ماشو مان مو دخو ښی او هو ساینی و سیله
وو . دری وا په بریا لی لوستو نکي وو . انا تولى
تر ټولو مشر په ریاضیا تو کی دو مړه پرمخ تللی وو چی نوم یی
دمسکو په ور ځپانو کی و لیکل شو . زه نه پوهیدم دا ذاتی نبوغ-
یی له چا نه په ارث اخیستی وړ . ملگر په . په هر حال ما ته یی
ډیر ارزښت در لود او زه به هغه ویاړ یدم . ډیر هم و یاړ یدم .

ددی سو کلو نو په اوږدو کی می څه انداز ه پیسی و سپمولی چی
په هغه مو و کړای شو د جنگ نه مخکی د غریبی جونگره چی دوی
کو تی . یوه سایه وان او وړو کی حوض (پڼه) یی در لود . ځان
ته جوړ کړو . ایرینا دری او زی وپیرو دلی . نور نو څه شی مو کم
وو . دماشومانو شودی اودشیدووریچی (شیر برنج) هم تیاریده .
ښه چت مو په سر ته جا می مو په ځان کی او بوت مو په پښو کی
در لود لی . لنډه دا چی و هغه ښه وه یوا ځی د جونگری نا منا سب
ځای وو . چی دپام وړ نه وو . اوزمادی سلیقگی نتیجه وه ځکه چی
داځمکه دالوتکی جوړو لو دکارخانې تر څنگ واقع شوی وو .
ښایي که چیری دا دغر یبی جونگره می بل کوم ځای کی جوړه

کړې وای ژوند به می بل ښکته وو.

وروسته له خور مودی نه کورورانو نکی جگړه پیل شوه. وروسته یوه ورځ دا حضار کا غډ می تر لاسه کړ او د هغې ورځې په سبا می به دی مضمون پیا م تر لاسه کړ: ((لطفاً سبا ته ځان مرکز ته حاضر کړی.)) ښځه اوماشو ما ن می یعنی ایرینا او انا تولی. دخو یندوسرم یی ناسیتنکایا اولیوشکا بدر قه یی کړم. هلکانو د دی پیښی د تحمل تاب در لودل و لی نجو نو ونشو کړای و زغم لیاره بی له ژر لوځانته اواره کړی. انا تولی هغه وخت سره د دی چی اوه لس کلن وو لکه هغو کسانو پشا نی چی ساړه یی کیږی. رپیده. اما زما ایرینا .. داسی حال کی وه چی پدی او لس کلن ژوند کی می هغه حالت ته ور ته نه وه لیدلی. کمیس اولی می د هغی د ښځینې ژبا نه لاند وو. سبا یی هم هما غسی وه.

په تم ځای کی دهغی سړی او قتی سترگی هغه یی لیو نو ته ور ته کړی وه.

صاحب منصبانو دپور ته کیدلو امر وکړ ولی ایرینا ځانله یی زما غیر ته واچو له. لاسونه یی زما د غاړی نه را تاو کړه لکه پری شوی ونه رپید له. هلکانو غوښتل هغی ته ډاډ گیر نه ور کړی ما له هغوی سره مرسته کو له زموږ له لاس څه پوره نه وو. نورو ښځو به خپلو نارینه و او یا بچیانو سره خبری کو لی و لی زما میرمن لکه په ښاخ باندی زور نده پاته په مانښتی وه او یوه کلمه یی هم نه ویلی. داسی حال کی چی هغی ته می تسلی ورکو له ومی ویل:

- گرانه ایرینا. ځان کنترول کړه. اقل پدی آخره شپه کی ما ته څه ورا په ... اودا هغه کلمی دی چی ما ته یی په داسی حال کی چی ژر ید له په پریکړه، پریکړه باندی په وروستیو شیبو کی ویل:

- گرانه ... اندره ... مو پوهیو ... پدی دنیا کی ... یو بل سره به ونه وینو ... زه مرم چسپات زړه می در لوده او هغی ته می تسلی ور کو له. هغه وخت هغه داسی راسره خبری کو لی. ښایی هرو مرو پوهید له چی له هغی بیلیدل ما ته هم گرانه وه. زه خو

میلستیا نه تلم . د ځان کنترول می له لاسه ور کړه . دهغی لاسونه
می خپل له غاړی ته خلاص کړ او شا ته می تپله کړه .
زه غښتلی وم . په خپل سوچهغه می لږه تپله وهلی وه . و لی
به حقیقت کی په هغی باندی مسی دغوا یی ضرر به وارده کړی وه چی
خو قدمه شا ته تللی وه . هغه وخت پیر ته په لنډ و قدمو نوزما
خوا ته را تله . ما پری غږ کړ .
دانو څنگه خدای پا ما نی ده . مگر غوا ږی مړینی نه مخکی ما
خاورو ته و سپاری .

ولی څنگه چی حال یی خراب و پیر ته می په غږ کی ونیو له .
پداسی حال کی چی دا کلمی یی ویلی ور ته می پام شو چی
نا څا په یی آواز چپ شو . او زگیرو یو پشا نی یی په ستونی کی
ما تی شوی ... هغی پدی تو گه خپل احساسا سا تو یو ځل بیا را ته
خرگنده کړه . کله چی می دستر گولاندی ور ته و کتل آن یوه څاڅکه
او ښکه می هغه په بی حا لته ایره ایز رنگو ستر گو کی ولیده . داسی
ناست وو چی سری لاندی خوا ته ټیټ شوی وو . غټو لا سونو یی -
چی ملا ته تکیه شوی وو . دزنی او شو ندو سره یی یوځای درپز -
دیدل ورو . می ور ته وو یل :

- خپل اختیار (کنترول) له لاسه مه ور کوه . اصلا بیخوده .
لکه چی زما خبر یی اصلا نه او رید لی . پداسی حال کی چی
بخپلو احساسا سا تو یی غلبه کو له په زیر غږ او او ښتی لهجه یی
زیا ته کړه .

- د ژوند تر و روستیو شیبودا عمر تر پا یه ځان به دخدا ی
پا مانی د سپین ستر گی تو پ له امله ونه بخښم .

بیا چپ شو او کو ښښ وکړ سیگار تاو کړی و لی د کا غذ ټو ته
چی تمباکو پکی وو خپر شوی او تمبا کو یی دور نو دپا څه توی
شول . په آخره کی یی په ډیره زیار سره سیگار یی تاو کړه . تری د
خوند وړه کش یی و کړ . سینه یی صافه ، صافه کړه اودوام یی
ورکړ :

- ځان می دایر بنا له غیږی وایست . مخ می ور ته په لاسونه
کی وینو ښکل می ګډه . شونډی یی لکه کنگل سړی وی . لسه
ماشومانو سره می خدای پا مایسی وګډه او ځان می په منډو، منډو
ور ساو او په یوځیز می ځان ور-وا چور . اور گا دی پخپل ورو-
حر کت سره یی یو ځل یی بیا دخپل فامیل له ستر گو تیر کړم .
لبده می چی بی پناه بچیان می سره را ټول شوی په لوړه یی خندل
او لا سونه یی خو زول . دایریناښځی می لا سونه بیوا که او په
سینه کی پرا ته وړ شونډی یی لکه کنگل سپینی وی . او دشونډو
لاندی یی څه شی ویلی او تته یی را ته کمتله بدن یی مخی ته راتیته
شوی وه . لکه چی غوښتنه یسی دقوی باد سره مقابله و کړی . د
ژوند تر پایه پوری په همدی حالت هغه له اوښکو ډ کی او په گټلو
ننو تلی ستر گی . هغه سپینی شونډی او هغه بیوا که لاسونه یی
چی په سینه کی یی ځای در لودل په یاد به و لرم . دخیال په عالم کی
هر کله هغه په همدی حالت کسی وینم او له ځان نه پوښتنه کوم :
- ولی هغه هغسی له ځان نه وشړم .

لا تر اوسه پوری ددی پینځی خاطره لکه پخ چا په دنده می شو
کارو لی .

- په بلا یا تزر کف کی چی او کراین کی دی د پچی
اېو لو نه وروسته ګرو پو نه و ټاکل شول . ما ته یوه دری
ښه ایزه لاری را کړه شوه چی دهغی سره د جبې لومړی صف ته
و لاړم . هو . ترخپله له جنگ نه خبر یی او ډیر توضیح ته ضرورت
نشته . پدی وخت کی سړی له خپل کور نه ډیر خطو نه اخلی خو
د خواب لیکلو ته یی لږ بریا لی کیږی . فقط کله نا کله لیکسی
(وضعه ښه ده لنډه شخړه مینځ ته را غلی ده) . او یا امکان لری
دعقب نشینی په وخت کی ولیکی (دنوی قوت اخستلو نه وروسته
دښمن ته مونږی سرخو ږی رامینځ ته کړیدی) . پدی بد مرغه وخت کی
نور تو څه ښه و لیکلی شی ؟ اصلا سړی د لیکلو ژ په او لاس نلری .
زه خپله هم انسا نیم چی دمصیبتونو د بیا یا دو لو سره مینه نلرم . ومی

گراڼه ملگر په . يو كيلو متر نور هلکانو ته پا ټی وو چی و رسیدم
له وا ټ نه و وتم اما هیڅکله هغوی ته و نه رسیدم . بیا یی چی
د لری وا ټن ویشتهو نکو توپونو کو لی وه چی په ډیره سختی سره
زما د لاری په مخکی په ځمکه کی ولگیده .

هیڅ پوه نشوم فقط لکه په سر کی می څه شی و چاو ډیری
بیخوده و لویدم .

دا چی څنگه ژوندی پا ټی شم او څو مړه وخت هلته لویدلی-

وم خبر نلرم .

کله چی می سترگی وغړولی وی نه می شو کو لی په پښو
ودرېزم سرمی و دیخوا ، اخوالویده لکه تبه لرو نکو انسانانو
پشانې رپیدم . ټول شیان راتنښکاریدل او کین او ږه می ډیره
څپړیک کو له ټول او بدن می دریدم . لکه چی کوم سپری په
ټول دروند والی یی په مالویدلی وو . ډیر وخت دخیټی به مښخ
و لویدم . په آخره کی مو کوښښ و کړ په پښو ودرېزم . لا نه پو-
هیدم چیر ته یم او څه را باندی شویدی . لکه چی حافظه می بالکل
له لاسه ور کړی وه . داریدم چی نور به د پا خید لو ټاپ رد کی نه
وی . لکه ونه چی د باد سره مخامخه وی کله دیخوا او کله
ایخوا ټیټیده لم .

کله چی په خود شو مه او شاوخوا ته می و کتل . احساس
می وکړ چی زړه می ددروانبردنو په مینځ کی ځای نیولی او ور ته
فشار ور کوی . لاسی نمونه چی می انتقا لوو . شاوخوا ته خواره
هول . او ښتی لاری می چسی څلور ارا بی یی په هوا کی معلقی
ټوټی ، ټوټی می څنگ ته سويدلی وو شا ته می جنگ هما غسی دوام
در لود .

په څر گنده ډول پام می شو چی بدن می په پښو بانډی
دروند والی کوی .

لکه ونه چی په تېری پری کړی ولویدم . د غلیم په جبهه کی
او د هغو یر غمل وم .

د فا شيسټا نو اسير و فرما يې دا هم د جنگ لاس ته
راوړله ا

زما دوسته . په دې موضوع پوهيدل دو مړه آسا نه نده .
دانسان زړه نه غواړي چي اسير شي . ډيره گرانه ده چي انسان
و کړي شي هغه خو ک چي داسارت مزه يې نده څښلي د هغه شرايطو
سره آشنا کړي .
پخپل ځای کي د ځمکي پرمخ پا تي شوم . د زړه پو شو نو
آواز مي اوښوده .

الماني څلور زره پو شو نه مي له څنگه په سر سا مو نکي
گرڼدي تو ب تير شول او زموږ پخواني مو ضع خوا ته لاړل .
تصور کو لي شي چي په هغه وخت کي مي څه احساس در لود .
ورو سته هغه تراکتو رو نه چي تو پونه او آشپز خاني يي
وړ لي و رسيدل .

په آخره کي پياده نظام چي دهغوی اندازه له يوي ډلي نه .
نه زيا تيده تير شول . دستر گولاندي مي هغوی ته کتل . دهغوی
په ليد لو د کانگي کو لو شديد حالت را ته پيدا کيده هما غسي
چي په سينه پروت و م مخ ته مي په ځمکي کي فشار ور کوو .

پدي خيال چي گوا کي هغوی ټول تللي و ي سړمي پور ته کړ .
شپږ سر تيږي مي و ليدل چي سپک ماشينگن يي په اوږو درلودل
اوزما نه خو قد مه لري يي ليار وهيل هغوی په همدې شيبه کي خپل
تگ لوري ته تغير ور کړل . څنگه چي سړمي پور ته کړي وو هغوی
هم زه يي ليد لي وم . نيغه ، په نيغه زما خوا ته را غلل . لومړي
په ټولو ځايونو باندي چو پتيا خوره شوه . څنگه چي نه مي
غو ښته و يده مړ شم کښينا ستم وروسته پور ته شم او په پښو
ودريدم د هغوی له جملې نه يو ځما په خو قد مي کي و دريد او
ټو پک يي له اوږو نه واخيست .

رښتيا هم چي بشر عجيبه سر شت لري . دځندا ځای دلته
دي چي په هغه شيبه کي دو يري کو چني اثر هم په ما کي موجود

نه وو . هغه ترمې کتل او د هغې شیبې په چورت کې و م . چسۍ
هغه زه یې وژلم . غوښته مې پښه شوم چې د بدن په کومه برخه کې
مې غواړې گو لې ووهی . په زړه او یا په مغزو کې مې . لکه چسۍ
توپیر یې در لود . پوهیدم دالعتی گو لې د بدن په کومه برخه کې مې
لکیرې .

ښکلی او دښکلی اندام لرونکي ځوان و . تور و یښته اونری
تمتانی شو نه یې یې در لود ل . په سترگو کې یې د شیطانی ر ښا
خلید له . فکر مې کاو . په وژلو کې مې کوم تردید نلری . په همدې
وخت یې ټوپک ځما خوا ته پښه ښه و ښو . دیوې کلمې ویلونه
پر ته په سترگو کې یې زړه وهلی شم . په همدې وخت کې یو دهغوی
نه چې فکر مې کاو . دهغوی د جوخی قو ماندان او دټو لو نه
مشروو په حیفو هغه یې ایخوا ته وواځه . هغه وخت زما خوا ته
راغی دالماني په ژبه یې څه وویل پیدا کړ . غښتلی غړی لری
زما د ښی مټ په ټیټو لو دهغه یې معاینه کړ . فکر کوم و یل یې :
آه . آه . رایش ته مې ښه کارگر پیدا کړ . غښتلی عضلې لری .
و روسته یې په لاس هغه واټ ته چې د هغه په آخره کې لمر لویږی
اشاره و کړه . بد سړی کار پسې ورو . هغه بل چې توری سترگی-
یې در لوده سترگی یې زما له ټوټو نونه نه لری کور . ځکه چې
ټوټو نه مې د ښه رنگ او شکل لرونکی وو . په اشاره یې دستور
راکړ . چې هغه له پښو نه وباسم . په ځمکه کښینا ستم . ټوټو نه مې
وايستل اودوه لاسی مې ور ته وړاندې کړ . زما له لاس نه یې
چور کړ . پدې تر تیب مې پای تاوی مې هم له پښو نه خلاص کړی
هغه ته مې وسپاره . همدا سببې ناست وم هغه ته مې کتل . راته-
یې غږ کړ . ښکښلی و کړی . اویا یې په خپل ټوپک زه یې ښه
وینو لم . نورو هم په لور لور وځنډل .

لیاری ته سم شول اودلاړل . هغه سر تیری چې توری
سترگی یې در لودی واټ ته ورسید لو نه مخکې تقریبا در ی
ځلی زما خوا ته راستون شو . سترگی یې لکه دلیوه د بچۍ

سترگي له تهره څليدي . لکه چي ما درنه بو تو نه په زوره له پښو
ايستلي و ي . ښه ملگر په څه مي بايد کړي وای .

پداسي حال کي چي کليوالې پدي ښکځلي مي هغوی ته کول .
وا ت ته ورسيدم . لکه يو زنداني د لويديځ خوا ته وهي شوم .

په هغه وخت کي پياده تگ را ته گران وه او ديو کيلو متر نه
په يو ساعت کي ډيره لپاره مسي نشوه وهي . لکه دمستوا فرادو

پشا ني چي په يو عا دي ټکا ن سره دوا ت ددي ځنډي نه هغسي
ځنډي ته په غور څو پر څو څي په لپاره تلم . پدي وخت کي خپل

يو گرو پ ته چي اسير شوي وو او تقريباً دالمان له لسو ساتونکو
له خوا څارل کيدل و رسيدم . د سا تونکو نه يو يي چي دنورو

سر گرو پ وو . زما خوا ته را ته او پر ته له خبرو نه د ټو پک په
لاند ني برخه يي په کلکه په سرووهم . که چيري څان مي ځمکي

ته غور زو لي وای . په يو ي گولي باندي يي ځمکي سره گنولم .

دو ستا نو مي زه يي وژ وغور لم او دعسکر ومينځ ته يي
بو تلم . تر يوه وخته پوري زه يي همدا شان په کشو لو . کشو لو

وړلم . کله چي په خود شو مه يو له هغوی نه را ته وويل :

— ته او خدای مه لويزه . تر هغه ځايه چي توان لري په پښو

ودريزه کسي وژل کيږي . زه هم که پښو لو يدلي وم زيار مي
وايست تر هغه ځايه چي توان وړ له هغوی سره و لاپ شم .

دلر لو يدو شا اوخوا کي المانانو سا تو نکی پياوړي کړ .
پدي مانا چي ديو ي لاري سره شل کسه ماشيگن چلونکي يي

هغوی ته زيات کړل .

موږ يي اړ ايستو گا مو نه چابک واخلو . هغو ټپيانو چي يي
نشو کولای له نورو سره جوخت گا مونه پور ته کړي د ليار ي په

مينځ کي په کوليو و ژل کيدل . دوه کسه زندانيا نو چي د تيښتي
عزم يي درلودل لدی کبله چي سپوږمي وه او هر چير ته ښکاره

اودڅا رني لاندی و لدی تصميم نه واو ښتل .

دشپي شومه کي يو ي کلي ته چي ډيره برخه يي سوز يدلي

وه ورسیدل . لکه د پسو نو پشانی یو ی کلیسا کی چی لویه لی گنبدی
در لوده پنبو یی کړو .
مجبور وو ، د کلیسا دغولی په لو خو تیرو باندی شپه ورځ
کړو .

زمو ږ له جملی هیچا کمبله نه در لودل چی د هغه پر مخ موخوب
کړی وای . ځینو نیمه تنه یی هم نه در لودل . او دپنبی لی زیر پیراهنی
(گینجی) یی اغوستی وو . زیا تره یی هغه در جه لرو نکي وو چی خپل
نیم تنه یی گا نی لی له مینځه وړی وی خو دپنمن د هغوی په نظا می
هو یت پوه نشی . آن هغه کسا ن چی دتو پخانی له برخی نه هم وو .
نیم تنه یی نه در لودل . ځکه هغوی یی لوڅ دماشینګنو له شا نه د ډزو
په وخت کی نیو لی وو .

با رانی شپه وه او ټو ل لاند شوی وو . دبام یوه برخه دتو پ
دره ی گانی یابم و را نه کړی وه اوبله برخه یی هم دشر بڼل په مرمیو
باندی سوری ، سوری شوی وو . آن د کلیسا دمحراب یوه نقطه هم
وجه پا تی نه وه .

هو . ټو له شپه لکه پسو نوپشانی چی په تور غو جل کسۍ
تیروی تر سیا پوری په پنبو ودریدود شپي په شومه کی می یو لاس په
خپلو او ږو کی احساس کړ . وروسته می واو ریدل یوچا وویل:
- ملگری ټپی یی !

منظور می تری و پو بښته و یی ویل ډاکتر دی بڼا یی ماسره
مرسته و کړی . و می ویل چی کین لاس می پر سیدلی دی او دما ت شوی
آواز تری خیر ی او ډیر درد لری ما به له پنبو نه و غورزوی . په
جذاب آوازی راته وویل چی نیم تنه یی می و با سم او ما هم دا کار
و کړ . هغه په نریو او وچو گوتوزما لاس معاینه کړ . رښتیا ډیر
دریدنه ! .

پداسی حال کی چی غا بڼونه می چیچل هغه ته می وو یلی چی
هغه ډاکتر ندی اود څا رو یو ډاکتر دی . و لی هغه لکه شیطان پشا نی
د تیروی زړه و لری او ددرو څا ی تر فشار لاندی ونیسی ؟

هغه په داسې حال کې چې خپلو معاینو ته ادامه ورکول ماته-
 یی وویل ستا و ظیفه یوه چو پتیاده او بس . انتظار یی نه در لوده
 له هغه سره هغسې خبری وکړم سترگی می و بریښیدی .

کله چې به خود شو مه نری می و پوښته :
 بی کفایته فا شیسته څه کوی . مات شوی لا س خو څوک
 داسې نه تاووی .

دخندا آواز می ددی کلمو په ادا کو لو کی او ریده .

فکر می کاوه په ښی لا س به می حساب ته رسیدی . لکه چې
 ښه سپری یی . لاس مات شوی ندی بی ځایه شوی وو . په ځای می کړ .
 ښه . ښه خو یی ، ښه وم درد می نه احسا سوو ، د زړه له کومی نه
 می غوښته چې متوجه شی .

له هغه نه می تشکرو کړ . هغه په تیاری کی تگ ته یی ادا مه ور-
 کووه او پوښتنه یی کو له .

- څو ک ټپی ندی ؟

هغه یو رښتینی ډاکتر وو چې مفد سه و ظیفه یی آن په تیاری او
 زندان کی هم ترسره کوو .

په هغه نا را مه شپه کی آن تشناب ته د تگ اجازه هم چانه-
 راکو لو .

ددی موضوع نه سا تو نکي هغه وخت چې کلیسا ته دوه دوه
 کسه دا خلیلد لو و ویل . داچلندیو مسیحی یی چی زموږ سره و ډیر
 و زوراوه .

لومړی یی هیڅ نه ویلی او زغملی یی . تر څو چې او ښکی یی
 په سترگو کی ټو لی شوی او په داسې حال کی چې بی تا به شووی ویل :
 آخر زه نشم کولای یو مقدس ځای په نا و لو ولرم ! زه یو باایمانه

عیسوی یم . ملگرو څه کار وکړم .

خپله پوهیږی مو ږ څه رنگه سپری وو .

ځینی خندل او ښکندځلی یی کو لی . نورو هم هغه په نصیحتونو
 مسخره کول .

لومړی دامسټله زموږ د تفریح و سیله و . خو تر یخ عا قبت یی خان
سره در لود .

هغه د کلیسا د دروازې په وهلو پیل و کړ خو ور ته دو تلو
اجازه ور کړی .

وا یی چی هره دروازې وټکوی یو خواب اوری .
زموږ دو ست هم خواب و او رید . خو هغه خواب پر تـه
د گو لیو ورو لو غږ نه چی دیو فا شییست له خوا فیر کیده بل شی
نه وو .

هغه د خمکی پرمخ پریوت .
دری کسه نور هم ووژل شول او یو نفر هم ټپی شو چی سبا پوری
ژوندی پا تی نشو .

مړی مو یو ی خوا ته کړل په فکر کی لاهو شو . زموږ زندا نی
تو ب داسی پیل شویو بل سره نژ دی شو . خو پوه شو چی هر یو
له کوم خای نه را غلی یو او څنگه زندانی شوی یو . هغه کسان چی
دیو ی برخی او یو گروپ وو په تیاری کی دیو بل په لټو ن بوخت
شول . زما تر څنگه دوه کسه سره خبری کو لی . یو د هغوی نه بل ته
یی چی د یوی برخی فرما ن ورکونکی یی نو مو وویل :

— که چیری سبا مخکی د لیاری هلو ددوا م نه و غواړی موږ په یوه
لیکه کی د کمو نیستا نو او یهود یانو د پیژند لو لپاره ودروی . لازمه
نده ځان پټ کړی .

د مرگ له خطر نه نشی خلا صید لی . فکر کوی یوا ځی دنیم
تنه یی په ویستلو سره تا له عادی سر تیری سره نشی تو پیر و لی .
ملگر په تیرو تی یی . ستا لپاره درنځ گا للو توان نلرم .

زه خپله هغه څوک یم چی تا په گو ته کوم . پوهیږم ته کمو نیست
یی او ډیر زیار دی وایست چی زه هم گوند ته دا خل شوم . ښه
نو اوس هم باید په ویره سره دی څنکی خوړ لو ته کښینی .
دا غږ تر ټولو ما ته نژ دی ووله هغی خو ا نه دیو ځوان غږ می
واو رید چی ویل یی :

- كريژ نف ما تل گمان کوو ته ناو لی سړی یی . په تیره بیا هغه وخت چی گو نه ده دا خلیدولپاره دی دبی سواد توب عسذر وړاندی کوه .

و لی هیڅکله می فکر نه کولوچی خاین به شی . و لی تر څوار- لس کلنی پوری ښوونځی ته لا پښوی .
- هوو لا ږم . مگر څنگه ؟

دوا ږه یوه شیبه آرا مه شول و روسته له یو ی مودی نه فرما ن ور کونکی چی هغه می له غږ نه وپیژند په پسته ژ به یی وویل :
- ملگری کریژ نف . ما مه په گو ته کوه .

- زه دی ملگری نه یم . ملگری دی دجبهی د کر ښی نه ایخواته پریښودل !

هیله کوم داشا ن هیلې له مانه مه کوه . بی خایه ما ته ملگری مه وایه !

گټه نلری . زه تا په گو ته کوم . زه له هغو کسانو څخه یم چی لومړی غواړی خپل ټغر له اوبو نه و باسی .

چو پ شول . دی مینځ کی له ډیره فکره د داشان حیوانی عمل نه و لږ زیدم . ځا ن سره می وویل :

- نه زه نه پرین دم خپل فرما ن ور کونکی په گو ته کړی . ته په خپلو پښو له دی کلیسا نه د باندی نه ځی . باید مړی وی له هغی نه وایستل شی . و روسته تردی چی هوا رو ښا نه شوه گورم یو سړی چی غټ او دغو ښو ډک مخ یی در لود خپل لا سو نه یی دسر لاندی ایښی او پر مخ پروت دی . په څنگ کی یی یو ځوان له لنډی او پیننی پزی سره چی یوا ځی یو زیر پیرا هنی (گنځی) یی په ځان کی وو . ناست وو . ورنو نونه یی لا سو نه تاو کړی او رنگ یی له سره الوتی وو .

پوه شو م چي دا هلکس يواځي نشي کولی د هغه کاريو
طرفه کړي او لا زمه ده پخپله يې يو طرفه کړم .
دهلکي په اوږه مي لاس کيښود او پوښتنه مي ترسري
و کړه .

- ته فرمان ورکونکي يې .
هغه څه ونه ويل اوسر ته يې د تصديق په مانا ټکان ورکړ .
بيا يې پداسي حال کي چي دوست يې پرمخ ویده وو ، ورته مـي
دښوده و مـي ويل :

- هغه غواړي تا په گوته کړي .
هغه بيا خپل سر ته ټکا ټور کړ ، ومي ويل :
- ښه نو ، پښي يې داسي په غيږ کي ټينگي کړه چي و نشي
کړای لاس او پښي وو هي زړشه .
هغه چي و یده وو ، ځان مي پري واچوو د هغه ستونی مي
په گوته کي وینو . آن دا چسپي د چيغو کو لو وخت يې هم ونه
مونده . يوه شيبه مي هغه همدا شان لاندی و پنو او صبر مـي
و کړ . کله چي بدن يې سست شو ځان سره مي وو ويل :
يو ځاين لږ .

ژبه يې د باندی لويدي وه .
زورو نکي احساس را ته پيدا شو . لکه چي دانسان په
ځای مي مارو ژلي وو .

په ژوند کي مي دا لومړی ځل وو ، چي انسان مي واژه .
هغه هم دخپلو وطنوالو نه .
فکر نه کوم چي هغه مي دهيواد والو نه وو . هغه له غليم نه
هم بد يا ځاين وو .

کله چي له ځایه پاڅيدم فرمان ورکونکي ته مي ويل :
- پاڅيږه ملگري له دي ځای نه ولاړ شو . کليسا لوي
ځای دی .

هما غسې چي فقيد کريژنف ويلي وو گهيځ د کليسا نه

د باندې پداسې حال کې چې يوگرو پ ماشينگن لرو نکو محاصره کړو . يو ه ليکه کې يې ودررو لواو د(اس، اس) درې صا حسب منصبان هغه کسان چې خطرناک نظر ته را تلل له ليکې نه يې ويستل . زموږ نه يې پوښتل کوم يو کمو نيست او يا صا حسب - منصب يو . و لي ځواب يې وانه وريدل . کوم څوک صفتنه هم پدې مينځ کې نه وو چې بل په گوته کړي . ځکه ډير يې کمو نيست او پاتې برخه يې فرمان ور کونکي يا صا حسب منصب وو . د هغه دوه سوه کيږي ليکې نه يې يواځې څلور کسه يې وايستل :
يو پېو دي او درې پياوړي روسي صا حسب منصب .

روسانو لپاره د پوټکي پوښوا لي او دو پښتو مجعد والي (کارگو ټي) د تکليف و سيله گرځيد لي و .
اس . اس انو فقط هغوي ته به نژدې را تلل او ويل به يې :
جود هغوي که هرڅومره ټينگار ښود له چې روسي دي گټه يې نه درلوده .

صرف دومره يې چې ويلي له ليک نه وو ځي کار تما میده .
هغه بد بختان يې و ژل اوموږ يې هم په مخ بيولو . دگروپ فرمان ور کونکي چې د هغه ځاين په زندې کو لو کې يې ما سره مرسته کړې وه تر پزنان پوري زما تر څنگه يې ليار وواهه .
دخو زیدلو په لومړني ورځ يې ځان ما ته ورساوه . زمالاسويي ټينگ و ينو . تقدير همدا سي ووچي په پزنان کې سره پيل شو .
ملگر په داسارته دهما غه لومړي ورځي نه د تيښتي په فکر کې وم و ليغو بنسته مي دادحاصل کړم چې نه نيول کيږم . دپزنان دلياري په اوږدو کې هرچيرته يې چې ځای په ځای کو لو فر-صت نه تر لاسه کيده . په پزنان کې هغه شې چې غو بنسته مي ورسيدم .

موږ يې د مي مياشتي په وروستيو کې د هغو مړو ته دقبر کيندلو لپاره چې دوينو داسپهاله امله مړه شوي وو . يوه ځنگل ته دبندې ساتلو د ځای تر څنگه و ليږلو . کله چې دپزنان د

ځمکې په کيندلو بوخت وم. پام مې شو چې دسا تو نکو نه دوه کسه به دو دې خوړلو بوخت دي او دريم يې لمر ته ناست سو چ وهی. بيل مې پريښود و رو مې ځان ديو اغزي دېو ته پټ کړ. و روسته له څه مودی تسم کيدو نه د ختيځ خوا ته مې په منډو لياره په مخکې و ينوه.

د سا تونکو پام په هماغه وخت کې زما تېښتيدو ته وانوښت. په وچ بدن کې مې هغه توان چې په يوه ورځ کې مې څلو يښت کيلو متره د زنداني سا تلر له ځای نه لرې کړی نه لیده. عا قبت دا زيار هم کوم ځای ونه نیو. ځکه چې څلور مه و رځ باندې. پداسې حال کې چې ډيره لياره هم له اردو نه لرې شوی وم يې نیولم. هغوی زما د پښې منډه د تازی سپو په مرسته تعقيبول او دتورو اور بشو په کړونده کې چې لاریبل شوی نه و، ماته ورسیدل.

د سبا سترگه ختلی وه چې ځان مې په آزاده فضا کې وموند. لدې ځایه تر ځنگل پورې تخمین درې کيلو متره لياره پاتې وه. دور څ په رڼا کې مې نشو کولی په ښکاره ډول هلته وگرځم.

ځکه ټو له ورځ په تورو اور بشو کې و یده شو م. لا مې جیب له و ږو نه چې په لاس مې شکوول ډک کړی نه وو. چې د سپو غو، غو او دمو تر سیکل غره هار مې واو رید.

ږړه مې له تګ نه پاتې شو. سپی هره شیبه را ته راښی دی کیدل. پداسې حال کې چې مخ مې په لاسو نو پټوو. خو دسپو پر غل پری ونشي د ځمکې پرمخ و غزیدم.

سپو. په هماغه لومړۍ شیبه کې زما ږړی جامی څیري څیري کړی لوڅ او بر بند یې کړم. په تورو اور بشو کې یې د یخوا. ایخوا او هر چیر ته یې چې غوښتل را کاږلم. په آخره کې غټ سپی په دو پښو د سینې پر مخ مې جګ شو غوښته یې ستونی مې څیري کړی و لې و ی نشو کړای.

وروسته دوه، کسه المانی دمو تر سیکل سره را و رسیدل

او زه یی په مفصله تو گه و وحلم او له پښو یی و غورزو لم . هغه وخت زما د زورو لو لپاره سپی یی مجبور کړل .

دسپو دا ړی زما په بد نکی ننو تللی . په هماغه ټپي و جود پداسی حال کی چی هیڅ شی می په تن کی نه در لوده او وینی می له بدنه بهیدلی . بندی ساتلو ځای ته یی و لیږ دو لم .. سره ددی چی د تښتیدو له امله په یوه میاشت یوا ځی (ځانگړی) بند محکوم شو م خو بیا هم ژوندی پاتی شوم یا ښا یی ښه به وی ورايم ځان می ژوندی وساتو ته .

هغه څه چی می دبنده موده کی و لیدل زورو نکي وو . بده به نه وی تا هم د هغو له یو ی برخه سره یی آشنا کړم . کله چی هغه تکلیفو نه چی دا لما ن په خاوره کی د هغو په گا للو مجبور وو را یا دو م . کله چی دوستان می چی دمر گک تر سر حده پوری په اردو گاه کی ټکول کیدل را - یادو م احساس کوم زړه می له ځایه شکول کیږی او ستونی ته می را ځی او ساه ایستل را ته گرانه تما مین ی .

داسار ت پدی دوو کلونو کی چی لکه و پسو نو د رمو پشا نی یو پند ځای نه و بل پند ځای ته وړل کیږی . دالمان نیما یی خاوره می اړوو . په اردو دپښو لاندی کړ . په سا کسو نی کی دسلیکات په د تجزی یی او تر کیب په دستگاه کی او په رو هر کی می د ډیر و دسکرو په کان کی کار وکړ . په با وار یا کی د ځمکی کیند لولپاره مو ظف شوم او په تور بین کی می نا خوړلی و گا للی . خدای پوهیږی چی دالمان کوم ځای ته به تللی نه یم . داسمه ده چی ظاهری منظری په بد لید لی خو هیڅکله دالما نیانو د عامه و ژنی په کار کی می بد لو ن ونه لیده .

هغو مفت خوړو خواځیخونی (خزندو) دو مړه یی زورو لو چی هیچا به دا عمل آن د څارو یوپه برخه کی نه تر سره کول .

چیچلو یی په لغتو یی وهلو . پلاستیکی قمچینی به یی نو زموږ په ځان حواله کول . او آن که چیری داوسپنی کومه تو ته هم

ور ته په لاس ور غله . له وارولويي په مو ږ ډډه نه کول . اوهم
د ټو پک په گنداغ او لر گي چي څه عرض و کړم ؛
انسان په يي و روسي توب په جرم هغوي ته دکار کو لو په
جرم او ژ وند ته دادا مه ورکولو په جرم وهل . که چيري به دي
پښه چپه ايښوده . که چيري دي دهغوي دسليقي په خلاف کارکولو
مفصل وهل به دي خو په . انسان به يي تر هغه سر حده واهه خو په
وينو کي لژند شي او مړ شي . فکر کو م په المان کي دو مړه بټي نه
وي چي مو ږ ټول يي پکي سيزلو !

په ټو لو څا يو نو کي ۱۵۰ گرامه دو ډي چي داري له بو ري
نه جوړ يد له او يوه اندازه مرداري او به د سو پ په نا مه مو ږ ته
را کول کيده .

په ځينو ځايو نو کي تر مي او به هم راکول کيده . و لي په
نورو څا يو نو کي له هغه نه هم کومه خبره به نه وه .
خبري څه گټه لري . خپل قضاوت و کړه . مخکي له جنگ
مي وزن (۸۶) کيلو گرامه و و اما په مني کي په زور سره (۵۰)
کيلو گرامو ته رسیده .

يو ځي هيو کي او پوستکي را ته پا تي وو . آن د هغه دوړ لو
توان مي هم نه در لود . مجبوروم کار و کړم او هيڅ ونه وایم . هغه
کار چي ما ترسره کو لو اوس هم نشو ترسره کولې .
دسپتا مبر په پيل کي دجنگ روسي اسيران يي چي ۱۴۲ تنو
ته رسيدل کوسترين ته نژ دي د بند يانو د ساتلو ځاي نه درزدن
شاو خوا ته د بند يانو د ساتلو خوار لسم گڼي ځاي ته و ليږدول .
په هغه وخت کي د (۲۰۰۰) اسيرانو په شاوخوا کي په بندي ساتلو
ځاي کي دتيرو په کا نونو کي په تش لاس تيږي يي ما تو لي او
د باندي به يي ايستل .

دهر يو ه و ظيفه خلور متره مکعبه څمکه کيندل وه . هغه
کسان هم چي يوا ځي ځان يښود څمکي پرمخ کښول .
رښتيني بد بختي پيل شو او کاردی ځای ته و رسیده چي د

۱۴۲ کسيز گروپ نه و روسته تر دوو مياشتو کار يواځي (۵۷) کسه پا تي شول .

ان د دوستانو د ښځو لو وخت مو هم نه مونده . آوازه وه چي الما نيانو استا لينگراد نيو لي اوسيبري خوا ته پرمخ ځي . ديو بد خبر پسي به بل بد خبر رسیده، هسي يي په کار بوخت کړي وو. چي له ځمکي نه مو سترگي نشو پور ته کو لي . لکه چي هيله من وو . هما غلته مو خاورو کي ښځ کړي .

منظور مي هما غه خاوره المان ده . هره ورځ ساتو نکي يلي ورځي نه خو ښ او خوشا له به وو . او د شونډو لاند ي به يي محلي سندرې ز مزه کولي. يوه شپه هوا باراني وه اودبا ران او باد له قوټه ريزيدلم.

ورځني کارنه داستراحت ځاي ته راغلو کالي مو لاند و . او غاښونه مو کپ سيدل . داسي ځاي هم نه وو، چي ځانونه مو وچ او تود کړي- وای . لکه ليوه و ټي وو . هغوشپو کي يي ډو ډي هم موږ ته نه را کول .

د ډيري نا را مي له کبله پداسي حال کي چي شليد لي او لاند کالي مي له ځانه ايستل ومي ويل :

((موږ نه غواړي ز موږ هر يو څلور متره مکعبه ځمکه و کڼو

حال دا چي يو متر مکعب ځمکه کيند ل په هر يوه باندې هم زياته ده)) دينه پر ته مي نور څه ونه ويل . اما زموږ په منځ کي يو ناولي سپي وو. چي ز ما دا ترڅه خيره يي داردو فرمان- ور کونکي ته رسولی وه .

داردو فرمان ور کو نکي يوالماني (مولر) په نا مه وو.

هغه يو غټ او ټيټ ونه سپري ووچي و يښته يي لکه د شا هدا ني داليا فو و روستني پر ځي پشاني سپين ښکا ريدل .

په سترگو . و يښتو وريڅو کي يي يوه عجيبه پريشا ني مو -

جوده وه . سترگی یی په عجیبه تو گه له گتکی نه و تلی و ی په
روسی ژبه ډیر ښه غږیږيده او آن کو لی شو دو لگا درود د غاړی
دخلکوله لهجی له هم تقلید وکړی.

دا سی فکر کیده چی په هماغه غاړو کی زیږید لی او
روزل شوی و ی . په نقاشی کی یی لوی لاس در لود . نه
پوهیږم دا ترخی خبری یی له کومه زده کړی وی .
مو ږ یی د بندی سا تلسمن مخصوص استراحت خای د بلاک
ترمخه په یوه لیک کی درو لو .

بندی حال کی داس اس یو گروپ به د هغه ملتیا یی کوه .
ښی لاس به یی شا ته نیو او زموږ مخکی به روان وو .
چرمی دستکشی یی چی د چرم د لاندی به یی سر بی تسمی
دخپلو گو تو د ښا تلو لپاره جوړی کړی و ی په لاس کاوه . پسدي
دستکشو به یی د بند یانو د پزی د لومړی صف (لیکي) نه په
وینو لړ لی او په خپله اصطلاح یی ویلی . دا کار دانفلو نژاد منځنیوی
لپاره لکه تلقیح کتور دی دایمی همیشنی کار د . د بندی سا تلو
خای په څلورو برخو ویشل شو . چی هره ورځ د تلقیح په حساب !
یو گروپ ته رسید . یوه ورځ هم په کار کی یی غفلت نه کوو .
لغنتی ډیر منظم و .

ددی لپار . چی ډیر چمتووالی و لری لومړی به دا احمق
په ښکښلو پیل و کړ .

دو مړه شعور یی نه درلوده پوه شی چی د هغه ښکښلی څنگه
چی په روسی ژبه وی . موږ ته به یی خوند را کوو . البته خبری—
یی لکه د باد پشانی موږ ته هیڅار زښت نه در لود . ښایي که
چیری پوه شوی وای چی د هغه ښکښلی په روسی ژبه موږ ته
خوند را کوی له ښکښلو نه پوره روسی ژبه . به تیریده او پخپله
ژبه ، به یی کولی .

یو له بند یانو نه چی دمسکوو . او ما سره دلا وستی پخوانی

سابقه درلوده. کله چی بسکه ښکندلی او رید لی. متر کی یی پتو لی. او ویل به یی (پدی حال کی زه ځان په مسکو کی احساسوم). په محلی ژبسه ښکندلو او رید ل هغه به یی لکه دبیر خنبل مستوو.

یوه ورځ وروسته فرمان ور کونکی زما د خبری په ارتباط دیو متر مکعب په هکله زه یی خپلی کوټی ته چی مخ کی یی پو زه کی. غوړید لی وو غوښتل: دهما غه ور ځی په شپه دوه ساه تونکی دیو تر جمان سره داندیره سر کو لف دپو ښتني لپاره کورته را غلل. کله چی می ځان معرفی کړ هغوی وویل:

ژر د باندی را شه جناب فرمان ور کونکی غواړی تا ووینی ... ملگرو سره می خدای پامانی وکړه ځکه پوهید لم چی بیر ته نه را گرځم.

پداسی حال کی چی ساه می ایسته د سا تونکو پسی تلم. کله چی دبندی ساتلو ځای داها طی نه تیرید لم ستوری می ولیدل له هغو سره می هم خدای پامانی وکړه. ځان سره می وویل: - اندره سو کو لف. د ۳۳۱ گنی زندانی هغه رنځ اوټکول

چی دی پدی دنیا کی برخه وه خلاصه شوه. ایرینا اوما شوما نو ته می وزو ریدم. اما ژر تر ژره می ځان کنترول کړ او د تودی گو لسی پذیرایی ته چمتو شوم.

دا زما و سر تیرید لی دنده وه چی د ژوند په آخر و شیبو کی هم خپله میرانه او زهورتیا دخپل خاورین جسم دبریکړی سره له لاسه ور نکړم خو د دښمنانو پام دبیلتون دی و پری ته وانه وږی.

د فرمان ور کونکی کوټی ته ننوتم. کوټه یی زموږ کلو - پونوته ور ته وه اودکړ کیو مخ ته یی د ښکلو کلو نو گلخانه ایښودل شوی وو. دبندی ساتلو ځای (جیلخانی) ټول صاحب منصبان دمیز شاوخوا ته ناست وو. دهغوی له جملی نه پنځه تنه دخوک دخو ښی په خر ږلو بوخت وو. دمیز پرمخ دو دی دخوک غوښه.

منه او هر ډول شر بتو نه په پوره اندازه مو چود وو .
 دمنلو نده چی په میز باندی یو څغلنده نظر . زما د ز په بدی
 او کانگی و سیله شو . لکه و ږی لپوه چی دانسان د خوړو منظره
 یی هیږه کړی وی او اوس یو وار دداسی میز سره مخامخ شوی نه .
 می شو کولی سترگی ور نه واړوم .

دخیل په مرگ یی و څښه .
 - بل کوم شی می نه درلودچی له لاسه یی ور کړم . نو ومی
 و یل :

- ستا سو منظور له مرگ ددی مریی تو ب اوزورو لو نه ده؟
 بدی وخت کی می گیللاس پور ته کړ او په یو غړو پ می
 و څښه او ډو ډی ته می لاس هم وړاندی نکړ او یوا ځی په لستونی
 می خو له پا که کړه او په پیر ادب می د دوی له میلمه پا لنی نه
 شکر یه و کړه :

- جناب فرمان در کوونکیه . چمتو یم .
 - ښه مرگ نه مخکی هغی ډو ډی نه لږه و شکوه .
 - هیڅکله و روسته له لو مړنی گیللاس نه مزه (ډو ډی)
 نه حکم .

- نو دا دو یم گیللاس هم و څښه .
 بی لدینه پچی مزی ته لاس وړاندی کړم دو یم گیللاس هم په
 یو غړو پ په سر پور ته کړ . په دی اړو . د وړو کی هر څه می
 دمپرائی او زور ور تو ب ته په گرو ور کړل . ځان سره می فکر
 کاوه چی په هر حال مستی یم او لدی کوتی نه دمرگ استقبال ته
 دبانندی ځم . د فرمان ور کونکی عصبی تو ب خپل اعلا حد ته
 رسیدلی وو . و ریخی یی پورته وا چولی چیغه یی کړه :
 - روسی ، ولی مزه نه ز هرمار کوی . مه شر میړه !
 - معذرت غوا یم . وروسته له دو یم گیللاس نه هم مزه نه .
 حکم .

ججوری یی وېر سو له په خندا یی پیل و کړ او په المانی

ژبه يې خپلو ملگرو سره په خبرو پيل و کړه پشا يې زما خبر يې
هغو ته ژباړل . هغوی هم خپل پو کی گا نی جوړی کړی دشراپو
کيلا سو نه يې ميز له مخ نه ايخوا کړل شو ما ښه و ويني . په ليدنو
کي يې تر حرم تر مستر گو کيد

پداسی حال کی چی فرما نور کونکی لاس د خندا له زوره
ريږديده دريم کيلاس يې راتلو را ندی کړ او ما په زوره
هغه ستونی نه تیر کړ . هغه وخت می د ډو ډی نه یوه کبله و شکو له
او نوره می (پیر ته) د ميز په مخ کيښود غو ښته می هغه سرکوزی
و پوهو م که د لو ډی نه مړ هم شم نه غواړم خپله خپته د ډو ډی
په ټو ټو باندي چی یی د سپو مخی ته یی اچوی ډ که کړم . غوښته
می هغوی و پوهو م چی ما ته د روسی توب غرو را اجازه نه
را کوی لکه خاروی پشا نی چی هغوی هیله لری و کړم .

فرمان ور کونکی پداسی حال کی چی جلدی خیره یی خان ته
ونیو او دټټر دوه صلیبو نو یی سمبا لول د ميز له شانه دباندی
وووت ما ته یی وو یل:

— سو کولف رښتیا چی تیر رو سی سر تیری یی . او په
ارز ښته سر تیری یی . زه خپله یو سر تیری یم او تا پشا نی منلی
دښمن ته درناوی کوم .

تا نه و ژنم . نن زموږ زړه ور خوا ک دو لگا رود ته ورسید.
او استا لینگراد یی هم تر لاسه کړ . دا خو ښونکی خبر ما اړباسی
چی د مهربانی او لوی یی، له کبله ستا ژوند تا ته درو بڅښم. د غه
کم ارزښته سوغات چی ستاد زړور تیا له امله تا ته در کوم
خان سره یو سه . د هغه سوغات یی له یوی ډو ډی او یوه انداز ه
دخو ک واز دینه غو ښه بل کوم شی نه وو .

په یو لاسی می ډو ډی په سینه کی کلکه وینو له او په بل لاس می
دخو ک غو ښه دمیز له مخ نه پورته کړه .

دو مړه خو ښی شوی وم چی شکریه ادا کول می ددی تصادفی
پیښی له امله هیر شو .

فقط چپخوا ته تاو شم . دروازي خوا ته و لارم . دستو ني
تودو خي مي هره شيبه په و لوباندي احساسو . هلکا نو ته
دخو پرو رسو لو تصور مي نشو کولاي . هيڅ شي مينځ ته رانځي .
يو ځل بيا مي مرگ تر څنگه تيرشو او د هغه سړي بڼت مي احساس
کړ . بي لدينه چي مي و چلي کي گونځه راو يم د فرما ن ور کونکي
له کو ټي نه دباندې ووتم . په ما مته دمخو ط کي مي نو رو نشو
کړي ځا ن کنترول کړم . خوا نه بلي خوا ته په غو رزیدو غورزیدو
تلم . سمد لاسه چي سمتي پرځي ته يي و رسيدم بي هو شه شم او
په ځمکه پريو تم . هوا لا روښانه شوي نه وه چي ملگرو را ته غږ
و کړ او ويي پو ښتل :

— ښه . څنگه شو .

د فرما ن ور کونکي د کو ټي واقع مي نو ي په زړه شوه او
کيسه مي هغو ته بيا ن کړه .

— ښه څنگه غواړي دا خواړه وويشي .

— په مساوي برخو . ټولو ته .

د هوا درو ښا نه کيد لسوسره سم دو ټي او دخو ک غو ښه
مو د مزي په و سيله وويشل . پر ته ديوي ذري ضايع کيدلو نه
هر يوه ته مو يو يوه ټو ټه دو ټي داور لگيد د قطي په اندازه او لږه
غو ښه چي يوا ځي يي زموږ شو — نډي غوړ و لي ورسيد . دادعا دلانه
و یش وو .

ددې پيښي نه څه موده تيره شوي نه وه چي زموږ نه دري
سوه کسه يي ديو خو سا ډنډوډو چو لو لپاره مجبور کړ ، وروسته
ترهغه دکار لپاره درو هر کا ن ته و ليرل شو . تر ۱۹۴۴ کا له پوري
هلته پا ټي شو .

په دي و روستيو وختو نو کي الما نيا نو موږ ته په کمه نه
کتن اوموږ يي د جنگ اسيرانو کي نه شمير لو يوه ور ځ يي په
ليکه کي و درو لو د ژباړونکي په و سيله يي موږ ته وويل :
— هر څو ک چي د جنگ په موده کي يا مخ کي ترهغه مو تروان
وو د ليکي نه دي يو قدم دباندې وو ځي .

تقريباً موږ اوه کسه مو ټر — وان وو له ليکي نه وو تلو . موږ

هر يو ته يې بالا پوش راكړ او موږ يې پټز دام ته يو تلو هغه ځای
درسيد لو سره د هر يو د كار ځای يې و ټا كه يو له بله يې بيل كړو.
زه د تود ت يعنې هغه ځای كې چې الما نياڼو ليار ي جوړو لي اودفاعي
چاري يې ترسره كول و ټا كل شوم .

زما كار دا وو چې هره ورځ سر مهندس . (داپل او ميرال)
دما موريت ځای ته يې ورسو م .

هغه ديو كم عقل اوسپين - پزيري فاشيست نه زيات شي نه
وو . ونه يې ټيټه او غټه خيټه يې در لوده . تقريبا ښكته او پورته
يې يوو . حجوري يې دري گونځي شا ته او دري گونځي مخكې درلو-
د لي او مخكې زوړ وندي و ي . فكر كوم سل كلو يې غوښه اوخالصه
واز ده مي له ځان سره ديخوا ته ايخوا ته وړ له . كله چې به روان
وو لكه داور گاډي پشا نې يسي پف پف كو لو . و لي كله چې به
كښينا ست . ځان به يې سموواو جوړ وو . دور ځي نه تر بيك
پوري يې كار شوو ند و هل او براندي څښل وو .

كله نا كله به ما هم ددي دستر خوان نه گټه اخيستله .
دوا م په مينځ كې به يې موټر درو لو . ساندو پچ به يې تيارو
او شرابو سره به يې خوړ .

كه چيري هو ښيار وا ي يوه گولي به يې ما ته هم اچو له يوځي
مي هم ونه لیده چې دانسان پشاني يې ما ته سم په لاس كې راكړي
وي . ښا يې دا كار يې د ځان كمو لي گڼل .

هر څه وو . اصلا له جيلخاني سره نه پر تله كیده . ورو ، ورو
نزدی وو سترې شم او وزن مي زيا تيده . دوي هفتي مي نه و ي
تيري شوي چې جگړ ن مي دبرلين او پټز دام تر مينځه لير دو . هغه
د جبهي لومړي كرښي ته وليږ دو ل شو . خو خپل د فاعسي
سنگرو نه زموږ د خوا ك په وړاندي مضبوط كړي .

نور نو په شپو . شپو خو به يې له ستر گو تښتيد لي وو .
يو ا ځي پدي سوچ كې و م چي څنگه كولي شم و تښتم او خپلي
جبهي سره په خپل هيواد كسي يو ځای شم د پو لو تسك ښارته
سپيده دا غ و رسيدم . د لومړي ځل لپاره و روسته تر دوو كلو نو

دخپلو تو غنډیو آواز می تر غوړ شو . نه پوهیږم زړه می څنگه لدی
غږ نه وغورځید . آن د لومړي ځل لپاره می چی دایر نیا سسره
دمینی اظهار هم وکړ . زړه می دو مره په تو پونو نه وو . دجنگ
ډگر ډپو لو تسک په اتلس کیلو متری کی پروت وو .

الما نیا نو چی په ښار کی تک راتګ کول . لکه دمارز هر
پشانی وو . هغه خو سا خپشی جګړن هم دخپل شرابو اندازه یی .
ډیره و له . هره ورځ به دپخوا ته . ایخوا ته گرځیده او داستحکا ماتو .
د جوړو لو دستور یی ور کو . په شپو . شپو به یوا ځی کښیناست .
او شراب به یی څښه .

ستر کی یی پر سید لی وی اودستر گو لاندی یی د بادو ډ که .
کڅو په در لود له .

وخت می غنیمت و با له چی دخو سا خپتی سره د جیبی نه .
ایخوا ته و تښتم . دا فرصت ، خو سا خپتی یی هم زمو ږ په واک
کی را کوو . د گټی نه تش نه وو . داو سپنو یوه تو ټه می پیدا کړه
دهغی شا او خوا می په زړو تو کړاوو تاو کړ . خو دهغه په وارولو
سره د (خو سا خپتی) له سر نه وینی داری ونه وهی د تلفون سیم
می هم یوه اندازه له نورو ضروری شیانو سره له واک نه تر لاسه
کړل او دچوکی لاندی می کښینېدول .

الما نیا نو سره دخدای پا مانی نه دوه ور ځی تر مخه یو
مازیګر دتیل اخیستلو د ټا نک نه دبیر ته ستنید لو په وخت له
یو المانی سره چی په غور ځیدو . غور ځیدو ځان یی د دیوال په
مرسته کشوو او سوچ مست و و مخا مخ شوم . یوی کندی ته می
کش کړ . خولی او یونیفرم می ور څخه وایستل . دچو کی لاندی
می کښېدول او چمتو شوم .

دژوین نه و یشتمی په سهار جګړن را ته دستور را کړ څو
دنرو س نیتزا په لوری یی له ښار نه و باسم . هغه د هغو استحکا -
ما تو لپاره چی هلته یی جوړ کړی دنده په غاړه در لوده .
مو تر په خو زید لو پیل و کړ او جګړن په چورتو نسو
بوخت شو . پداسی حال کی چی مو تر می غفلوه . زړه می غو ښنه
له خولی نه می د باندی ووځی .

مو تر می گړندی چلوه څسود ښار نه د باندی وو تلم . دلته می دهغه گړندی تو ب لږ کړ، پیا می و کتل او ښکته شوم . شاو خوا می و پلته او ومی لید چی دلری نه دو . لا ری گا نی ورو، ورو خپل لیاری ته دوام ور کوی . کله چی دروازه می خلا صوله او اوسپنیز میله می په لاس کی وه، خو ساخیتی ته خیر شوم . پیوز لی لکه چی خپله ښځه پی په غیږ کی یو لی وی . داوسپنو په ټو ټه می په کلکه کین اجلخی ته ووا هه سر پی دسپنی مخی ته ولوید، ددی لپاره چی دببخودی نه پی اطمینان حاصل کړم بله ضرر به می پری حواله کړه .

البته هیڅکله می د هغه دو ژلو اراده نه در لود له . ځکه چی غو ښته می هغه ژوندی ملگرو ته و رسوم . خو د هغه له راپوړوونو نه جنگی گټی تر لاسه کړی .

تمانچه می تری واخستله او جیب ته می وا چو له . میله می شاتنی چوکی . کی ځای په ځای کړه . دهغی او هم دتلفون دسیم په مرسته می د صاحب منصب (جگړن) اور مین می چو کی سره وتره پدی تو گه که ډیر گړندی هم تلم . له ځایه نه خوږیده او نه لویده .

دالما نیا نو یو نیفورم می وا غو سته . خولی می په سر کړه او د جببې لیار ه می په مخکی وینوله، دالما نیانو دما شینگو ددوپو ستو نه مخکی تیر شوم . یوگروپ ماشینگن وا لا د مو قتی سنگرونو نه دباندی ټو پ کړل . په قصدی تو گه می د مو تر گړندی تو ب لږ کړ، څو پوه شی چی جگړن پکی دی . د لاس په خوزو لو او نارو سوړو سره غو ښتل پی ما پوه کړی څو لیاری ته می باید دوام ورنکړم . و لی ما داسی و ښوده چی د هغوی په غو ښتنه نه پوهیږم . وروسته می اتیا کیلو متره په ساعت کی خپل تگ ته دوام ور کړ مخکی لدی چی په موضوع پوه شی او په د زو باندی پیل وکړی له پو لی نه واو ښتم، لکه گړندی سوی پشا نی له هغو نا اوار یونه چی بمونه مینځ ته راوستی وو څغلو ومی .

دشانه الما نیا نو او له مخی نه می و طنوا لو زما دلیاری خنډ شول ډزی به پی کو لی . څلور ور می پی دموتر به مخکنی ښیښه

ووهلی او را دیا تور لی هم راته سوری کړل . هلته نژ دی یسو ورو کي سیند وو . چی څنگ کی یو څنگل وو .

زموږ دسر تیرو نه څو تنه د څنگل خوا ته منډی وهلی . ما هم مو تر هلته یو وړ او پلي شوم . د ځمکي پرمخ و لویدم هغه می ښکل کړه . آن ساه ایستل راته گران ښکاریده .

یو ځوان چی دنیم تنه یی په مخ یی نظا می ښا ن گنډلی وو او ما د هغه پشا نی هیڅ نه وولیدلی دټو لو نه مخکی ما ته و رسید او په خندا یی وویل :

اوه ! آلمانی شیطان له لپاره دی ور که کړیده .

پداسی حال کی چی الما نی نیم تنه یی می خیری کړ او خولی می دځمکی پرمخ په خاورو کی د پخو لاندی کړه ومی ویل :
- بچی . آیا داسی کیدای شی چی څوک په ورو نژ کی دنیا ته را شی او آلمانی شی .

زه جنگی اسیرو م . دا به ښه و ی چی لومړی هغه څوک دمو تر شا ته ناست دی خلاص کړی . بکس یی واخلی او د اسکور ت (یوه ډله سر تیری چی بدر قه یی کړی) سره یی فرما ن ورکونکی ته یو ځی .

هغه وخت خپله تمانچه می هغو ته ور کړه . هغوی هم هغه لاس په لاس کړل . لازمه وه چی دشیپی می د کار راپور هغه ډگرمن ته چی د هغه لښکر قو ماندا ن ووور کړی وای . تر شپی پوری یی ښه خوا په را ته کړل . حمام ته یی بو تلم . او نوی یونیفور م یی را ته ځان کی کړل په آخره کی په ډاډه زړه په منظمه وضعه دډگرمن خدمت ته . یعنی مو قتی پناه ځی ته ورسیدم .

ډگرمن ما دلید لو ســـره سمد لاسه له ځای نه یی پا خید د ټو لو په مخکی یی په غیږ کی را کښلم .

- سر تیره لدی سو غا ت نه چی دی مو ږ راو پی تشکر کوم .
دا اسیر چی څه شیا ن له ځا نه سره لری . له هغو شلو کسو نه چی د جیبی په لومړ ی کر ښه کی وینو مو ږ ته یی ډیره مرسته

ورسو له . تا ته به دو یا ر نېسانغو بښنه و کړم .
 دهغه مینه ددی کلمو په اداکو لو کی دو مړه په ما اغیزه وکړه .
 چی ومی نشو کړی خپلی شونډی له رپید لو نه و ژ غورم . یوا ځی .
 می وکړی شو دا کلمی ووایم :

— ملگری ډگرمن زماغو بښنه پیاده نظام کی شاملیدل دی .
 — ډگر من کله چی خندل پخپل لاس پی په اوږه وو هلم او
 ویی ویل :

— ته په سختی سره کولی شی په پښو ودریږی . څنگه غوا پی .
 په پیاده نظام کی موږ ته وجنګیږی . همدا اوس به تاروغتون ته ولیږم .
 خو تا بستری کړی . اوښه خواړه په تاو خوړی . و روسته ترهغه
 یوه میاشتی رسختی در کو م . خو ولاړ شی . او خپل کور کسول .
 ووینی کله چی بیر ته را غلی بیابنه ستا د کار د تا کلو په برخه کی
 تصمیم ونیسو .

ډگرمن او ټول هغه افسران چی په مو قتی پنا هگاه کی وو .
 ماسره پی لاس را کړل او خدای پا مانی پی و کړل . کله چی له
 هغه ځای نه د باندی وو تلم سرمی گرځیده . څکه چی ددی دووکلونو
 په اوږ دو کی آن د ا نسا نیست ماهیت می هیر شوی وو . دالما
 نیانو په جیلخا نه کی موږ ته پی زده کړی وه چی باید تل موږ
 اور میږو نه د مشرانو مخکی ټیټ کړو . ډیره موده می تیره کړه

خو دانا و لی عادت می له ځان نه لری کړم . رو غتون ته درسید لو
 سره سم د لاسه می ایرینا ته یولیک واستوو . په هغه لیک کی می
 په لنډ ډول ور ته و لیکل چی څنگه اسیر شوم . او څنگه می له
 جګړن سره ټیښته و کړه دماشو . مانو پشانی می آن ونشو کړی
 د ډگر من له و عدی نه دمدا ل دپیشنهاد په هکله ونه لیکم . دوی
 هفتی می فقط خو ډل اوخو ب می کول . البته خو څو څو ځلی خواړه به
 پی را ته را کول .

داکتر را ته و یل : که چیری په یووخت ډو ډی وخورم نارو غه
 به شم .

خو وروسته له دوو هفتو کاردی ځای ته ورسیده چی دخوړو
له لید لو نه به زور یدم .
دایرینا له خوا نه ځواب رانغی . باید اعتراف و کړم چی
ډیر زور یدم .
خو ب ا وخواړه را نه واخیستل شول . ټول زور ونکی
سو چو نو می په مغزو کی لیاره زموندل . دریمه هفته وه چی
دورو نژ نه یو لیک را ته ورسید. دالیک دایرینا نه وو . یو له گا-
ونډ یو نه می چی تر کان ودهغه وو . خدای دی و کړی چی داسی
لیک دی هیچا ته ونه رسیږی . دالیک زه پی خبر کړم چی زماکور
دکارخانې د بمباران په وخت کسی نیغه په نیغه باندی بم پری لکیدلی-
دی او له مینځ ته تللی دی. بد بختی دلته ده چی زیاته کړی یی-
وه ایرینا او لونی می هم په همدی وخت کی کور کی وو .
هغه زیا ته کړه چی یوه ورځ می ځاله وه اوس ور نه داورورو-
نکی خولی ته ور ته بل شی تری پا تی نده .
لومړی می و پیتیله چی دلیک پا تی برخه ونه لو لم. ټو له دنیا
می دستر گو پرمخ تیاره شوه .
زړه می په داسان وینول شو چی فکر می و کړ . بیر ته به
پخوانی حالت ته ونه گرځی په شامی ډډه واچو له .
لږ زور می بیا و موند اودلیک پا تی برخه می و لوستله .
گاوندی می لیکلی وو چی انا تولی زوی می دېم ور ید لو په وخت کی
دکور نه بهر وو . دشیپ چی کور ته را غی پر هغه کی پی وینی
اخیستو نکي خاورو نه پر ته څه ونه لید. ښار ته ولاړ او گاوندی-
ته می پی ویلی وو چی د جنگ لو مړی کر ښی ته داو طلبا نه ځی .
کله چی می زړه له دی کړاونه خلاص شو دو ینی حرکت می
په غوږو نو واو ریدل . په یاد می شو چی ایرینا د خدای پا مانی په
وخت کی څنگه به تم ځای کی را پوری نښتی وه .
دهغی ښځی سپیڅلی زړه خبرتیا در لوده چی مو ږ یو بل به
پدی نړی کی نورو نه وینو .

ما د هغې سره څه و کړل اېه لیونتب سره می هغه وشړله.
 یوه ورځ ما هم یوه ځا لسه در لود له کهول می در لود . په
 کلو نو کلونو می د هغه دجوړولولپاره ز یار منلی وو . اما دسترگو
 په یوه ر پ کی یی ورا ن کړل اوزه یی ځانته یوا ځی پرېښودم .
 ځان سره می سوچ ووا هه چی ښا یی دا پر یشا نه ژ ونډیوخیال
 به زیات نه وی . آه دېنډ په موده کی دشوند و لاندی . په شپو شپو
 می ایر یناو وړ و ته و عده ورکوله چی وطن ته د هغوی څنگ ته ځم .
 پدی تو گه می غوښته د هغوی د ژبا او ز گرو یونه لږ کړم .
 هغوی ته می ویل :

((زه غښلی یم . مقامت کوم . بیا هم هغه ورځ رارسیدلې
 چی سره کښینو او یو دېل شاوخوا ته راټول شو...))
 اما ډیر دخوا شیننی ځای دی چی د دوو کلو نو په موده کی می
 یوا ځی له مرو سره خبری کړی وی .
 بیوزلی سړی په هغه لوی جسم چپ شو کله چی خپل دخبرو لړی یی
 ونیو له آواز یی لږ زیده:

- پرېن ده ملگر په چی یو سیگارو څکوو . نژدی دی
 گنگی شوم . سیگار ونه سوو لگول .
 د څنگل د لږ گپو سره دتیره نوک لرو نکي څیز آواز په
 څرگند ډول تر غوږ کیده .
 د تود نری شمال لگیدل به دتو سکا دونو پا نی یی په خبرو
 راوستل . ورځی لا د آسمان پراخه ور شو نه وی پری ایښی . به
 ژوند کی ډوب ددی ژوند یو دواظها را تو په او رید لو او هغه
 چو پتیا چی ور پسی وه نړی راته بل رنگ وینو .
 د پسر لی طلعه (سرواندی) می هیره شوه تردی ډیری
 د چو پتیا واك نه در لود . ومی بو بښل :

- ښه وروسته څه وشوه .
 کیسه و یو نکي په ډیره بی علاقی سره زما پو بښنه تکرار
 کړه ادا مه یی ور کړه :

- و روسته څه و شوه اوروسته می له ډگر من نه یسوه.
مياشت رسخت واخيست .

بيا د ه می ځان هغه ځای ته چی یوه ورځ پکی له خپل کهر له
سره او سید لم ور ساو .

یو ډنډ می له او بو او خټونه ډک پکی و لید چی ابلتی وا ښه
پکی شنه شوی و ی او دانسا ن تر ملا پوری رسید لی . دهدیر ی
چو پتیا په ټولو ځایو کی خوره وه .

ملگر په . لدی چو پتیا نه بد احساس را ته پیدا کیده یوه موده
هما لته غمجن پا تی شم بیا تسم ځای ته و لایم . ښا یی د اوسیدلو
نول وخت می له یو ی گری نه زیا ته نه وه او هما غه و ریځ بیرته
لښکر ته راو گر ځیدم .

دری میاشتی و رو سته تقریبا دخو ښیو سپر غی لکه هغه
رڼا چی د تورو ورځو له مینځ نه د باندی و ځلیزی زما زړه یسی
رو ښا نه کړ . دانا تو لی زوی نه می چی په پله جبهه کی وویولیک
را ته و رسید . هما غه تر کان گاونډی می زما پته ورته ورکړی-
وه . دا سی ښکاریده چی لومړی یی هغه د تو غندی پوهنځی نه چی
و کو لی شی د خپل استعداد نه د ریاضی په برخه کی گټه واخلی
لیر لی وو .

وروسته دېو کال تیرو لونه یی، جبهی ته تللی وو . همداسی
چی یی لیکلی وو دکپتا نی دور چی ویا ږ یی گټلی وو اوهم دتوبحانی
د خو تنو افرادو د فرمان ورکولو مسوول هم وو .

هغه د شپږ و مدالو نو او ښا نونو په اخیستلو و یا ږ ل

شوی وو .

لنډه یی دا چی زوړ پلار یی شا ته وهلی وو . دا دو یم حل
وو چی په هغه باندی می د غرور او ویا ږ احساس کوو . تا سی
هر څه چی غواړی ووا یی . دازمازوی وو چی دېو ی توپخا نی
فرمان ور کو ل یی په غاړه درلوددا در جه لږه نه ده . څه نور ښا-
نونه یی هم در لود . څه اهمیت یی در لود که پلار یی به زوړاسودو

بیکر باندې و سله ولېږ دوی نورنو له پلاره او بستی وو . راتلونکي داسې قو ماندان (کپتان) ته زیارایست چې ټول شيان یې په واک کې درلود .

نور نو په شپو شپو د سپین ږيرو د خیا لونو سره غاړه غړۍ وم . خان سره به می و یلی چې که جنگ پای ته و رسید زوی ته به می واده و کړم . او پا تی عمر به می له هغوی سره تیروم . خان به د تر کا نهی په کسب بوخت کړم د هغوی له وړو نه به خارنه کوم .

هغه کا رونه چې د سپین ږيرو له و س نه پوره و ی ترسره کړم . و لی دا خیا لو نه هم له سراب (ژړی) نه زیات نه وو . ژمی و شو او مو ږ پرمخ تګ ته دوام ور کاوه او استراحت مونه درلودل .

یو بل ته د لیکو نو د لیکلو ډیر وخت مو و نه موند . برلین ته نژدی د جنگ په و روستیو ورځو کی می انا ټو لی ته یو لیک و لیکه چې یوه ورځ و روسته می د هغه خواب تر لاسه کړ . خر گنده شوه چې دوا په برلین ته له دوو دروازو نه ننوتلی . وو او ډیر سره نژدی و په ډیر وستونځو می و کو لای شو دلید لو تر شیبې پوری خو صله وکړم او با لاخړه هغه شیبه و رسیده . . . . دمی میاشتی په نهمه دېریا لیتوب په سپر . . . د زړه سر او لاد می ديو ډارو نکي المانی په لاس ووژل شو .

دهغی ورځی ما پښین نه و روسته د ډ لو فرمان ور کونکی زه یی و غوښتلیم . دتو پخوا نسی دوا حد نه یو افسر چې هغه می پیژنده څنگ ته می ناست وو . ننو تم . لکه چې د هغه نه مشر کوم څوک دهغه دیدن ته تللی وی له ځا یه پا خید . زما د فرمان ور کونکی افسر پداسی حال کی چی د کړ کی خوا ته روان وو یی ویل :

— سو کولف هغه متالیدلوته راغلی دی .
لکه چې د بر ښنا ټکا نرانه راګر شوی وی . ديو زورو نکي

خبر انتظار مې ايست چې دگرمن را ته راغی . و یی ویل :
 - پلار خو صله و لره . زوی دی سوکو لف نن سهار په خپله
 تو پخوا نه کی وو ژل شو . ماسره را شه .

نژ دی وو . و لویږم . خوځان مې د پښو پرمخ و کاږه . آن
 کله چې ددویم دگر من سره دتیر و فر ش شوی وا مټ نه تیریدم ځان
 مې په خیا لو نو کسی ډو ب احساسو .

یوا ځی د هغو سر تیرو نه چې دوا مټ په دوا په خواو کی یی
 لیکي ایستلی و ی او یو تابو ت چې سور بخمل یی پری غوړولی-
 وو ډیر لږ مې یا ډیرزی .

و لی هیڅکله زوی مې اناتولی له سترگو نه مې نه لری کیږی .
 تابو ت خوا ته و لایم هغه مسی خلاص کړ .

هو ، انا تولی زوی مې پکی بی ځانه پروت و . و لی نه رماړوی
 مې تنکی ، ځوان و . چې کم سوری او ږی لی در لود لی . هغه خو ک
 چې زما مخکی وو . دارتو اونریند او ږو لرو تکی او ښکلی وو .
 سترگی یی نیما یی خلاصی و ی . لکه چې لمانه هغو لرو نه یی کښ .
 یوا ځی د شونډو په کنج کی یی دموسکا یوه ذره چې زما اناتو لی

د تل لپاره در لود لیدل کیده ، هغه مې ښکل کړ ایخوا ته و دریدم .
 دو یم دگر من وینا و کړه داناتولی دوستا نو ژپل و لی ما نشو کولی
 و ژاړم . فکر کوم په سترگو کی مې او ښکی و چې شوی وی .
 بسا یی زړه مې لا هم په هما غه علت ما دو مړه زوروی . د ژوند دخو-

ښیو آخرنی تومنه مې دپردی په خاوره کی یعنی الما ن کی خاورو
 ته و سپاره . دتو پخوا نی افر اددخپل فرما ن ور کونکی په ویاړچې
 یو سفر ته روان وو . پرله پسې دنو پ خو ږی یی و کړی . کوم
 څیز دننه ایز زور و لم . کله چې خپل وا حد ته بیر ته و لایم له
 خیری تغییر مې کړی و و . ځوموده تیره نه وه چې د جنگ داور
 بند په علت د خد مت نه وایستل شوم .

اوس مې چیر ته کو لی شوو لای شم . ورو نژ ته . نه ! هلته
 مې نور کار نه در لود . په یاد مې شو چې یو له دوستا نو نه مسی

و روسته له ټپي کيدو نه په جنگ کې په ژمي کې له خدمت کو لونه
معاف شو او په پوري يو پنځک کې ژوند کاوه . ما نه يې هم
غوښتي وو. خو ولاړ شم او ورسره ژوند وکړم . پدي تو گه
دده څنگ ته و لاړم . دو ست مېښخه او، اولاد نه درلودل.

هغه جونگره چې هغوی پوري يې اړه در لوده د ښار تر څنگه يې
ژوند کول او دتقا عد د حقوقونه چې دنا توا ني (ټپي توب) له
کبله يې ا خيست خپل ور ځنۍ ژوند يې تيرو ل . له بلي خوا نه
د لاري په يوه تم ځای کې موټرواني کوو اوما ته يې هم يو کار وموند.
دهغو تر سيوري لاندې په ژوند کو لو بوخت شوم او هغوی هم
ما ته داوسيد لو لپاره يو ځای را کړل . ډول . ډول بارو نه مې
دښار مينځ ته وړل او په مني کسی دغلو دانو په لپږ دو لو کې تيروو.
همدا وو چې د خپل نوي زوی احوال مې تر لاسه کړ.
هما غه زوی چې داوبو په غاړه په لو بو بوخت دی . دانسا ن لومړنی
کار و روسته له اوږ د سفر نه يوکا في ته تلل دی . تر څو هلته
کوم شی وڅو ري او دود کـا گيلاس پور ته کړي چې درنځو -
نونه خلاصون ومومي .

بايد اعتراف و کړم سره ددی چې دابد عا دت دی په هغه
ورځ مې د شرابو سره زيا ته مينه در لوده .
ښه . يوه ورځ مې دا ماشوم کا في ته نژدی و لیده . يوه ورځ
و روسته مې هم هما غلته وليد .

يو چتل او بی سره هلك وومخ يې د هند واني په اوبو خاورو
او دو ږو باندي پټ شوی وو . وينښته يې پرمخ باندي چې په هغه
کې د آسمان هغو ستورو ته ورته ستر گي چې و روسته له باران
نه څليزې خواره شوی وو . ماشوم گرځي په دی اندازه را باندي اغيزه
کړي و چې زيار مې ايست خو ور ځنۍ کار ډير ژر پای ته ورسوم
اوکافي ته سربښکاره کړم . ښايي هغه بيا و وينم . هغه هلته ډو ډي خوږه
يعنی هغو کسا نو چې کا في کسی ډو ډي خو ږل خپل وروسته پاتي
ډو ډي به يې پري خوړ لي .

څلور ورځ چې لار لسه غلو . دانو نه د که وه . د کا فی
ترمخه می ودر و له . ماشوم کوتی د زینو پرمخ ناست او خپلی پنبی-
یی پری وهلی . د لو پری پنبی یی په خیره کی څر گند یدلی . دموتیر
د کر کی نه می سر د باندي وایست . چیغه می کره :
های . وایا نا . را شه سپور شه . د غلو . دانو تر زیر می-
پوری څو او بیر ته راگرځو .
بیا همد لته سره دو پی څو رو .

زما غږ هغه یی له څا یه پور ته کر په گرندی تو ب سره-
یی څا ن . مو تر ته ور ساو . له زیني نه پور ته شو . پداسی حال
کی چی ستوری ته ور ته سترگی یی خلاصو لی و ی پوښتل :
- څنگه پوهیږی چی زمانوم وایا نا دی .
او همدا سی څو ا ب ته منتظر پا تی شو . هغه ته می-
وو یل :

- زه د هغو خلکو له ډلی نه یم چی په تو لو شیانو پوهیږی !
څا ن یی هغه څای ته چی ښی دروازی سره وو ورساو .
دروازه می خلاصه کره .
هغه می پور ته کر څنگ ته می کښیناو او وڅو ځیدو . لومړی
دیر څو ښ وو .

یونا څا په تغیری و کر اوچو پ شو . پداسی حال کی چی
اسو پلی یی ایسته دېنو لاند یی را ته کتل . دیو ماشوم نه . دهغه
دماشوم تو ب په اندازه اسویلی و ل لری ښکارنده وو ښا یی دا
کار په یی عادت وو . څو څو څه پوهیږی !
- وایا نا پلار دی چیر ته دی .
- په جبهه کی و ژل شو ی دی .
- مور دی څنگه .

- کله چی مو د اور گا پی کی وو دېم ورو لو له کبله هماغلته
ښځه شوه .

- او رگا پی کی له څا یه را غلی ؟

- نه پوهیږم یعنې له مې یا دېرې ...
 - آیا کوم خپلوان یا کپولنلری ؟
 - په هیڅوک نلرم .
 - نو دشیپې چیرته ویدیږی ؟
 - هر چیر ته چی می لا س ته راغی .
 پداسی حال کی چی سوزونکی او ښکی می په سترگو کی
 درلود لی خپل تصمیم می وینو. یعنې و لی مو ږ دوا په بیلا بیل
 رنځ و گا لو . کله چی می هغه خپل او لاد وگڼه زپه می مخصوصه
 خلا پیدا کړه اوخیال می آرام شو.
 دهغه خوا ته ورو تمپت شوم می ویل :
 - وایا نا پوهیږی زه څوک یم؟
 - څوک یمی ؟
 - زه دی پلاریم !
 خدای پوهیږی هغه ته څه حال و ریښی شو . لاسو نه یسی
 زما په غاړه را تاو کړ . مخو نه شونډی او وچلی یی راته ښکلولو
 او لکه دغزل خوانه چو غکه پشانې خوښی می کوله .
 - پلار جا نه پوهیږم ماییدا کوی . پوهیدم چی هر چه ته یی
 بیا را ځی . ډیر ور ته منتظروم چی ما پیدا کړی .
 ځان یی را پوری و ښلولو او لکه و پرو کی ښاخ چی د ځلنده
 باد سره مخا مخ شوی وی ریږده. زما سترگی هم له او ښکونه ډ کی
 وی او سر تر پایه لږ زیدم . لاس می عجیبه رپا در لوده . نه پوهیږم
 په هغه حالت کی می. څنگه مو ترچلوو . ددی له و یری چی ونشی
 چاسره ټکر و کړم. مو تر می یوی ځنډی ته و درا وه . پنځه دقیقه
 هلته پاتی شوم . دماشوم گوټسی همداسی راپوری نښتی وی. اونه یی
 پرېښودل . سر تر پایه ریږده. ښی لاس می تر تاو کړ غیږ کی می
 ونيوو . بیا می د مو تر لاندی باندی وکا ته هغی جونگری ته چی ژوند
 می کاو ه را غلم. لدی پښی نـــه وروسته د غلو زیر می ته تگ راته
 ممکنه نه وه .

لاری می د دروازی په مخ کې و درو له زوی می غیږ کې و نیو
کور ته ننو تلم هغه هم لاسو نه غوږې کې و و راپورې نېستی و و او
پداسی حال کې چې خپل مخ یې زما په نه خړه ایل شوی مخ ښه
هغسې پا تی شوی و و .

دو ست می او ښځه یې دواړه کور کې و و کله چې ننو تم یه
دواړو سترگو می هغوی ته ستر گگت و کړه و روسته می په
ډیره مینه او زړور تیا هغوی ته زیری و و کړ چې خپل زوی می
وموند .

— اوه آخر می خپل گران وایا نا وموند . راشی دا هم وایانا.
هغوی چې خپله او لا د نه درلودل او غوښتل یې ماشوم و لری دهغه
په نازو لو یې پیل و کړل. که خام مانه غوښته له زوی نه می
پیل شم و لی په هر حال له هغه نه پیل شوم لاس او مخ می و و ته
په صابون و و ینځل او میز په سر می کښینا و و . زما د دو ست
ماندینه په مینه باندې ښورو ای په قاب کې و و ته واچو له اودهغه
له لید لونه چې بی واره یې ښورواخوړ له په سترگو کې او بسکې
تو لی شوی او پداسی حال کې چې د کوټې په کنج ناسته و و داشپزی
په کمیس باندې یې خپلې او ښکې پاکولې .

زما زوی وایانا کله چې دهغې وضعه و لیده د هغې خوا ته یې
منډه وکړه. او پداسی حال کې چې لمن نه یې نیولی و و ووی ویل :
— ترور جا نی . و لی ژاړی ، بابا دکا فی تر څنگ وموندلم . ولی

ژاړی ؟

ټول باید خو ښ و او سو .خودا مو ضوع یواځی د هغې ژړا یې
زیا ته کړه .

لومړی می هغه سلما نی ته بو ته . او وروسته می ، وویځه په
دستمال کې می تاو کړ .

په داسی حال کې چې لاسونه یې را ته تاو کړل په غیږ کې می
ویده شو .

او و رو می هغه د خوب بستر کی و یده کړ. بیا می لا ری
گدام ته و رسو .

وروسته د لا ری دتشو لو نه بیر ته اصلی خای ته راغلم . دراتلو
په وخت کی مغازی ته ننو تلم . وړین پتلو ن . کوچنی کمیښ یوه
جوړه بو ټو نه او دپوزیو خولی می ور ته و پیرو دل . په کور کی خر-
گنده شوه چی لومړی جا می تنگی وی او دویم د هغو جنسیت هم
مر غو ب نه وو . د دوست ماندينی ته می چی زما د فکر په سلا متیا کی
شک منه شوی وه و یی ویل :

— مکر لیو نی شوی یی . آ یا کیږی پدی تو دو خه کی پتلو ن
وا غوندی .

خو شیبی و روسته د خپل جا می ایښود لو خایونو لټو لو نه
وروسته د گند لو ماشین یی چالان کړه یوه کړی نه یی و روسته یوښه
ښه یی پتلو ن او یو وړو کی کمیښ زما وا یانا ته چمتو کړه .

وا یا نا می هم خا ن سره دخو ب خای ته یو وړ او وروسته
تردی ټولو نا قرارو شپو . یوه شپه می په آرام خیال خوب وکړ . په
هغه شپه خلور خلی له خوب نه وینښ شوم . خو بچی می لکسه
د تو تکی پشا نی یی چی د بام په خنډه کی یی خا له جوړه کړی وی
په غیږ کی می ویده شوی وو او په آرا مه یی ساه کښه نشم کو لی
خپل د هغی شیبی دخو ښنیو اوخو شا لیو نه تا سو ته خرگندو نه
و کړم . زیار می ایسته خو له خایه می ونه خو زیرم خو هغه له خو به
وینښ نکړم . بده به نه وای که ورو و رو له خا په پا غیدلی وای .
اور لگید می لگو لی سر ته یی ناست او تحسین کړی می وای . دسبا
کید لو سره له خو به راو یښ شوم .

احساس می و کړ . په سینه باندي می کوم شی و نښت کوی او
هغه پر ته له وړو کی زوی نه می بل شی نه وو . چی له خای نه یی
ښو یید لی او زما په سینه باندي و یده شوی او پښی یی د ټغر په مخ-
وی . دعا دت له مخی په خوب کی ښو ییده و لی ما ورسره عا دت

کړی وو . کله چی ما سره نه و ی فکر کوم . کوم شی می ور ک کړی
وی په شپو شپو کی چی ویده وی دهغه په لید لو او دو یښتو په
بوئیو لوزپه می چی دکاښو شویدی تر میزی .

لومړی می عادت کړی وو چی د لاری سره هر چیر ته ما سره
را شی خو ژر تر ژره پوه شوم چی دا کار عملی ندی . ما پخپله پدی
حالت کی په یو دو دی . پیاز اولپه ما لکه قناعت کو لو . زه سر تیری
وم . خو هغه لما سره تو پیژدر لود .

هغه دشیډو، چای ، اودچرگی ایشید لی هگی سره مینه درلوده .
او کله ، ناکله می غوښته ورته توده خوا په چمتو کړم . زه هم چی
په کارو نو کی بوخت وم نه می شو کولای . ځان ته می جرئت
ور کړم هغه می دخپل ملگري د ښځی تر څا رنی لاندی پریښود .

وا یا نا په لومړی ورځ کی یی ټوله ورځ په ژړا تیرکړه بیا دغلی-
زیرمی ته را غی او دشیپي ترناوخته پوری هما غلته پا تی شوی وو .

لومړی د هغه سره ژوند ماته دستو نخو سره مل وو . یوه ورځ
چی ډیر سترې وو ژر دخوب ځای ته لاړ لو . عادت یی در لود . خو
دو یده کید لو نه مخکی را سره خبری و کړی .

نه پوهیږم و لی دا ځلی چوپ وو . ومی پوښته :

- زو په څه شی ته چرت و هیی .

- پلار جانه هغه چرمی کورتی دی څه کړه ؟

په ژوند کی می لا چرمی کورتی نه وه اغوستی او هم مجبور
وم په هر ترتیب هغه مصروف وساتم .

- هغه می په ورو نژ کی پری ایښی ده .

- زو په تا پسی می المان. هلند ، او دبیلو رو سیه ټو له خاوره
لاندی باندی کړی ده .

خو ته په پوری یوینسک کی وی .

- پوری یوینسک المان ته نژدی دی . رښتیا لد ی ځایه تر هلند
پوری ډیره لپاره ده .

همدا شان خپلو خبرو ته يې دوام ور کړ خو ، خوب يو و پلو .
رښتيا ملگر په فکر کوي چي د بچي پوښتنه مي د کرته په
برخه کي بي دليله نه وه .

هغه حق درلود . ځکه چي بنا يې د هغه حقيقي پلار کو مه
جرمي کر تي اغوستي وي او هغه هم پخپل ضمير کي هغه په ياد لري .
پوهيږي چي د ماشوم خا طره لکه د پسر لي برينبنا ژر تيريدونکي
ده : خليږي . څه شي يې په ياد ورولي او بير ته ټپ کيږي . هو د هغه
خا طره هم لکه د پسر لي برينبنا ژر تيريدونکي وه . بنا يې که
چيري کوم تصادف را ته نه پيښيده را تلو نکي کال مي هم په پوري
يو پنسک کي تيروو :

يو ختيني وامت نه چي له کلي نه تير يده په لاري باندي تيريدم .
د ټا پرو نو د بنو ييد لو له امله يو غوا يې مي لاندي کړ . دهغه
بلوا له امله چي د کلي ښځو جوړه کړه ډير خلک مي شاو خوا ته راټول
شو ل . يو لار ښونکي صا حسب منصب هم چي په لياره تيريده د
هغوي پلوي شو . له هغه نه مي و غوښته چي سخت گيري ونکړي
خوهغه زما تصديق (ليسنس) واخيست .

که څه هم غوا يې خو شيبی وروسته له څا په پور ته شو .
لکي يې و خو زو له او دوا مت په اوږدو کي چار نعل لار خو ما مي
ليسنس له لاسه ورکړ . په ټول ژمي کي مي نجاري و کړ . خو چي
خپل داردو . دو ري دو ست سره مخا مخ شوم . هغه لا هم زمونږ
دمحل مو تروا ن دي . ما نه يسي و غوښتل و لار شم ورسره ژوند
و کړم . و يل يې کو لي شم يو کال نجاري و کړم او وروسته تر هغه
دهغوي په نا حيه کي دموتر واني ليسانس واخلم . همدا دليل دي

چی دزوی لاس می و نیو (کاشاری) ته خم .

آن که چیری داپینه هم مینځ ته راتله دا ځای می خوشی
کوو . ځکه طاقت نشم ډیر موده په یو ځای کی تم شم . بیا یی هغه
ورځ چی وایا نا مد رسی ته لارشی په کوم ځای کی به تم شم . اوس
خوښ یم د هغه سره درو سیمی خاوره کی و گرځم .

ومی پوښته :

— هغه لدی لیاره وهلو نه ستړی کیږی .

— هغه خو آخر ټو له لیاره پیاده نه و هی . ډیر وخت هغه په

خپلو او ږو باندی وږم .

ځکه چی پښی یی ستړی کیږی هغه په ځمکه خوشی کوم
خو دوا م په ځنډو کی لکه هوسی پشا نی منډی ووهی . نه ملگر په نه
ستړی کیږی . بدبختی د لته ده چی زړه می نا را م دی . فکر کوم دهغه
له پیستو نوڼو نه یو بدل کړم . کله کله می دو مړه زو روی چی
کار کول را ځینی هیږیږی . لدی نه ویریزم می کومه ور ځ دخو ب
په دنیا کی مې شم او بی گناه ماشوم وو یروم . داسی شپه نشته
چی دله لا سه تللی عزیزانو خو ب و نه وینم . اکثرأ داسی مثال لری چی
زه دا غز نو سیمو نو شا ته ولاړیم او هغوی ایخوا نه په آزاده گا مونه
اخلی .

دایر ینا او او لا دونو سره خبری کوم و لی سمد لاسه چی
غوا ږم اغزن سیمو نه ایخوا ته کړم لکه یخ پشا نی می دستر گو په

• • •

— ملگروہ خدایا مان .

هـلکى په منډو . منډو هغه ته خان ورساوه . د کرټې خنډه . پي ونيوله
او پخپلو قدمو نو د هغه سـمـره ملگرى شو .

دوه یتیمان وو چی لکه دسارادوی تپیزی جنگ گرد باد هغوی -
 یی نورو ولا یا تو ته لیږ دوه ... هغوی ته را تلو نکي څه شی لاس -
 کی در لود . پدی عقیده وم چی دارو سی . چی داسی نه ماتیدونکی
 اراده یی در لوده په را تلونکی باندی بریا لی کیزی .

ماشو م گو ټی به هم د هغه څنگ کې داسې مړه شې چې د ژوند
ټول خنډونه به د هیواد د خد مت په لیار کې له مینځه یوسي .

دهغوی له تللو نه و زو ریدم. بښا یی د زور ید لو علت ماشوم
 گوتی وو خو گا مو نه یی چی پورته کړ زما خوا ته را غی . سور شوی
 لاس یی زما خوا ته وخوړاوه. خدای پا مانی یی و کړ . یو لاس په تیرو
 نو کانو زما زړه ټینګ ونیو او مجبوری کړم په ګرندی تو ب سره
 له هغه خای نه لری شوم. — د امپرو نه چی خسپل وینسته یی په
 جنګ کی سپین کړیدی یوا خی په شپو . شپو نه ژاړی . هغوی په
 ور خو . ور خو هم ژاړی. مهمه داده چی باید دیو ماشوم کمکی زړه دهغوی
 د غیر ارادی او ښکو په لید لو چی دهغوی د میرا نی ډک مخو —
 سوزوی . ټپی نکړی .

، D̥zwa:k

• • •

۱ - د. ج. د چاپ و خپرولو د دولتي کمېټې خپرونی
دولتي مطبعه

